

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ I KLIMATYCZNO- ŚRODOWISKOWEJ

DO STRATEGII ROZWOJU
GMINY NA LATA
2026-2036

Wójt Gminy Wola Mysłowska

NAZWA OPRACOWANIA:

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-
środowiskowej przygotowana na potrzeby Strategii rozwoju Gminy Wola
Mysłowska na lata 2026-2036

ZLECENIODAWCA:

Gmina Wola Mysłowska

WYKONAWCA:

BUDPLAN Sp. z o.o.
04-327 Warszawa
ul. Kordeckiego 20
tel. 22 870 42 62, fax: 22 870 42 62
e-mail: kontakt@budplan.net
www.budplan.net

ZESPÓŁ AUTORSKI:

główni projektanci:

mgr inż. Anna Bereś

autorzy opracowania:

inż. Anna Dolata
inż. Małgorzata Żach
inż. Cezary Kleszczyński

Spis treści

I.	WSTĘP	6
II.	CHARAKTERYSTYKA GMINY WOLA MYŚŁOWSKA	7
1.	Historia gminy	7
2.	Położenie administracyjne	7
III.	OBSZAR SPOŁECZNY	9
1.	Demografia	9
2.	Oświata	14
3.	Zdrowie i pomoc społeczna	16
4.	Kultura, sport i rekreacja	18
5.	Mieszkalnictwo	18
6.	Bezpieczeństwo publiczne	18
7.	Podsumowanie obszaru społecznego	19
IV.	OBSZAR GOSPODARCZY	21
1.	Rynek pracy	21
2.	Turystyka	24
3.	Rolnictwo	25
4.	Współpraca gminy z innymi instytucjami	26
5.	Finanse gminy	27
6.	Podsumowanie obszaru gospodarczego	27
V.	OBSZAR KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWY	29
1.	Położenie geograficzne	29
2.	Budowa geologiczna, złoża i osuwiska	30
3.	Wody powierzchniowe i podziemne	31
4.	Zagrożenie powodziowe i zagrożenie suszą	33
5.	Użytki rolne i leśne	35
6.	Formy Ochrony Przyrody	36
7.	Stan środowiska naturalnego	37
8.	Podsumowanie obszaru klimatyczno-środowiskowego	39
VI.	OBSZAR PRZESTRZENNY	40
1.	Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy	40
2.	Polityka przestrzenna gminy	41
3.	Zabytki	45
4.	Transport i komunikacja	50
5.	Infrastruktura techniczna	52

6.	Podsumowanie obszaru przestrzennego	53
VII.	Podsumowanie i wnioski	55
VIII.	Źródła.....	58
IX.	Spis rysunków, tabel i załączników.....	59
1.	Spis rysunków	59
2.	Spis tabel	59
3.	Spis wykresów	60

I. WSTĘP

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Wola Myśłowska jest dokumentem zawierającym analizę uwarunkowań w rozwoju gminy przygotowaną na potrzeby sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Wola Myśłowska na lata 2026-2036. Obowiązek sporządzenia diagnozy nakłada art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198).

W niniejszym dokumencie podzielono analizę na pięć rozdziałów: charakterystykę gminy Wola Myśłowska, obszar społeczny, obszar gospodarczy, obszar klimatyczno-środowiskowy i obszar przestrzenny. Przeanalizowano najważniejsze uwarunkowania wpływające na funkcjonowanie i rozwój gminy Wola Myśłowska. Wnioski sporządzone na podstawie diagnozy posłużą do zdefiniowania obszarów problemowych i potencjałów gminy oraz pomogą przy formułowaniu ustaleń Strategii.

Do sporządzenia poniższej analizy posłużono się danymi Urzędu Gminy Wola Myśłowska, danymi innych instytucji i organów takich jak Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska i Narodowy Instytut Dziedzictwa oraz ogólnodostępnymi danymi. Pełny wykaz źródeł znajduje się na końcu dokumentu. Informacje o materiałach źródłowych zawarto także pod rysunkami, tabelami i wykresami.

Niniejsza diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej stanowi załącznik do Strategii rozwoju Gminy Wola Myśłowska na lata 2026-2036, w której zawarte zostały jedynie wnioski i podsumowanie diagnozy.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY WOLA MYŚŁOWSKA

1. Historia gminy

Pierwsze historyczne wzmianki o terenie gminy Wola Myśłowska pochodzą z XVI wieku. Do 1783 roku ziemie te należały do powiatu stężyckiego w Ziemi Sandomierskiej. Podczas rozbiorów Polski teren gminy znajdował się pod zaborem austriackim, a następnie wszedł w skład Księstwa Warszawskiego. W czasach międzywojennych, gmina znajdowała się w województwie lubelskim i powiecie łukowskim. Po II wojnie światowej Wola Myśłowska podzielona była na dwie odrębne jednostki administracyjne – Jarczew i Myśłów. Reforma z 1954 zniósła je obie, a na ich miejsce powstały gromady. W 1973 r. powstała gmina Wola Myśłowska, należąca do województwa siedleckiego, a po reformie z 1999 r. gmina trafiła do powiatu łukowskiego i województwa lubelskiego¹.

Na terenie gminy Wola Myśłowska zachowały się obiekty świadczące o bogatej historii regionu oraz jego tradycjach. Jednym z takich miejsc jest zespół dworsko-parkowy w Jarczewie. Należał on niegdyś do rodziny Podoskich, która gospodarowała nim do drugiej połowy XVIII wieku. Największy rozkwit dworu przypada na okres międzywojenny, kiedy właściciel Jerzy Podoski był żonaty ze szwagierką prezydenta Ignacego Mościckiego. Skutkowało to odwiedzinami na dworze prezydenta wraz z innymi prominentnymi politykami tego okresu. W czasie okupacji hitlerowskiej na terenie dworu funkcjonował ośrodek rehabilitacyjny dla żołnierzy, a po wojnie tereny te zostały włączone do PGR-u.

Inny cenny kompleks znajduje się w Wilczyskach, gdzie na przełomie XVIII i XIX wieku powstał zespół dworsko-parkowy należący do rodu Korzybskich. W połowie XIX wieku dla Jana Korzybskiego wzniesiono dwór otoczony parkiem i dwoma stawami połączonymi rzeką Wilgą. Po II wojnie światowej budynek ten pełnił funkcje szkoły podstawowej aż do 2009 roku, a od 2013 roku trwa jego renowacja.

W Wilczyskach znajdują się również ruiny dawnego zamku tzw. „Zamczysko”. Został on zbudowany w XV wieku, a w czasach swojej świetności przebywali w nim Władysław IV, czy Zygmunt III Waza. Podczas potopu szwedzkiego został on doszczętnie zniszczony, a do dziś przetrwały jedynie ślady fundamentów i fragmenty fosy.

W Myśłowie znajduje się zespół dworsko-parkowy z XVII wieku, którego częścią jest również park krajobrazowy z końca XIX wieku. W miejscowości znajduje się również mogiła zbiorowa powstańców z 1863 roku, będąca pomnikiem upamiętniającym walki z czasów powstania styczniowego.

Szczegółowe informacje o obiektach wpisanych do rejestru zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków znajdują się w rozdziale 4.3 poświęconym zabytkom na terenie gminy Wola Myśłowska.

2. Położenie administracyjne

Gmina Wola Myśłowska jest gminą wiejską położoną w powiecie łukowskim, województwie lubelskim. Graniczy z gminami Stoczek Łukowski, Stanin, Krzywda, Kłoczew, Żelechów i Miastków Kościelny. Zachodnia granica gminy stanowi granicę województw lubelskiego i mazowieckiego.

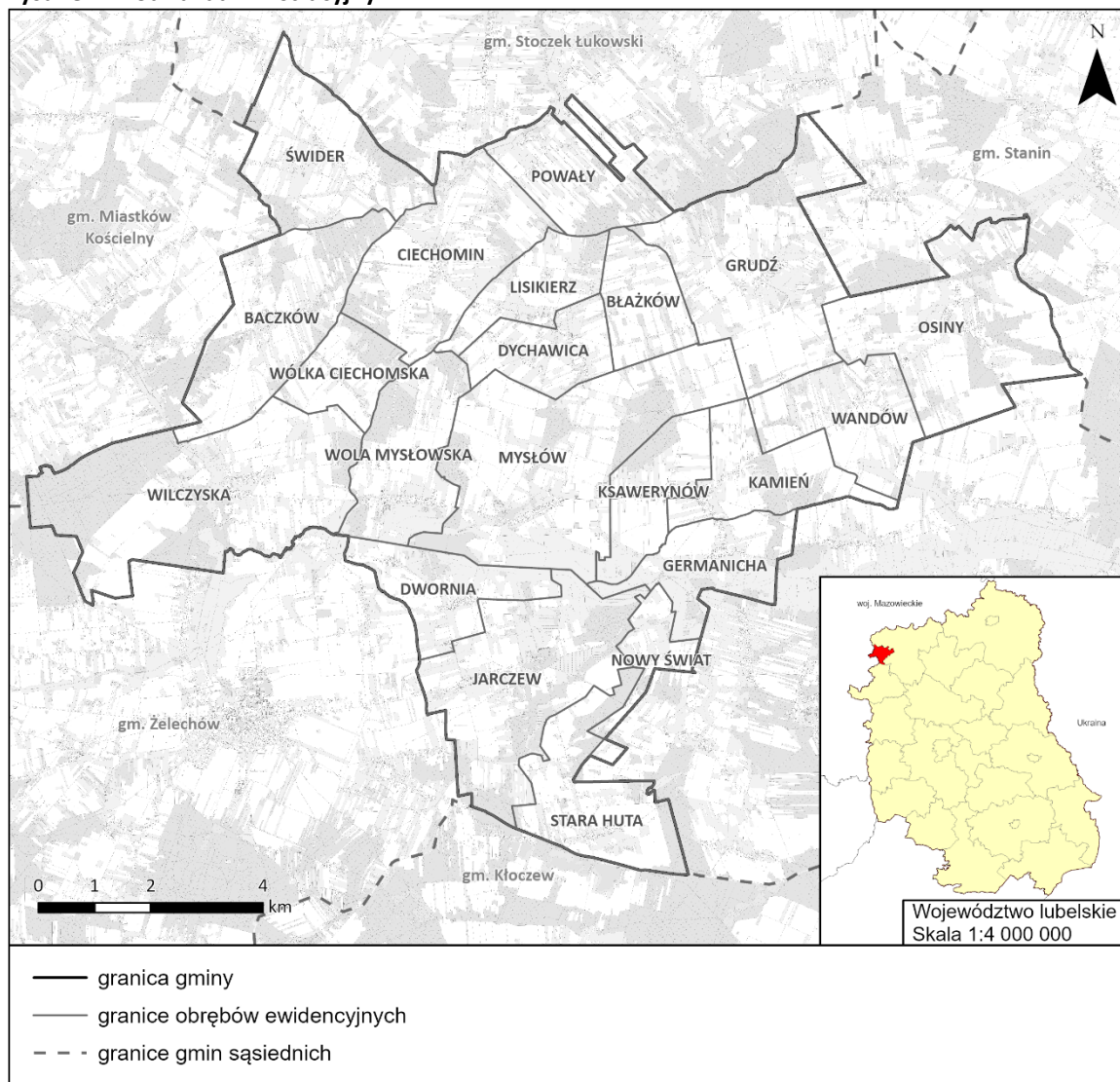
Gmina składa się z 21 sołectw, którymi są: Baczków, Błazków, Ciechocin, Dwornia, Dychawica, Germanicha, Grudź, Jarczew, Kamień, Ksawerynów, Liskierz, Myśłów, Nowy Świat, Osiny, Powały, Stara

¹ wolamyslowska.com.pl/walory-przyrodnicze-i-kulturowe/; szlakziemilukowskiej.pl/gmina-wola-myslowska

Huta, Wandów, Wilczyśka, Wola Myśłowska, Wólka Ciechomska, Świder. Największą miejscowością pod względem powierzchni są Wilczyśka, natomiast pod względem liczby ludności najwięcej osób zamieszkuje miejscowość Osiny (402 osób w 2024 r.²).

Powierzchnia gminy wynosi 12 111 ha. Stanowi to około 19,1% powierzchni powiatu. Siedzibą gminy jest Wola Myśłowska.

Rysunek 1 Podział administracyjny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Państwowego Rejestru Granic

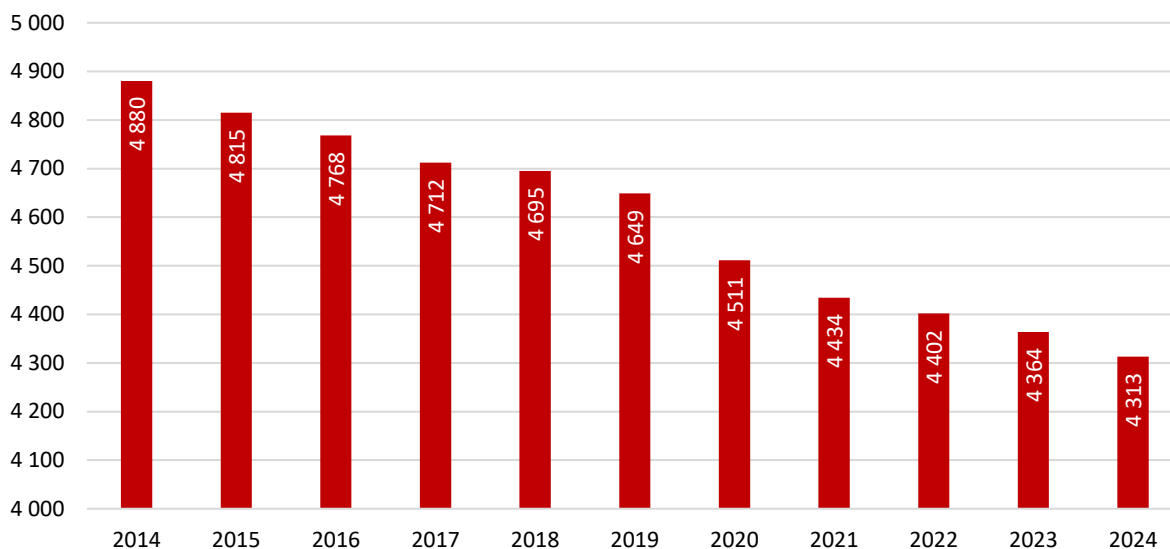
² Raport o stanie gminy Wola Myśłowska za 2024 r.

III. OBSZAR SPOŁECZNY

1. Demografia

Według danych GUS od 2013 r. liczba ludności stale spada. W przeciągu 10 lat zmalała o 567 osób. Największy spadek odnotowany został w 2020 r. i wyniósł on 138 osób. Było to najprawdopodobniej spowodowane pandemią COVID-19, która przyczyniła się do zwiększonej śmiertelności na terenie całego kraju. W 2024 r. liczba ludności gminy wynosiła 4 313 osób.

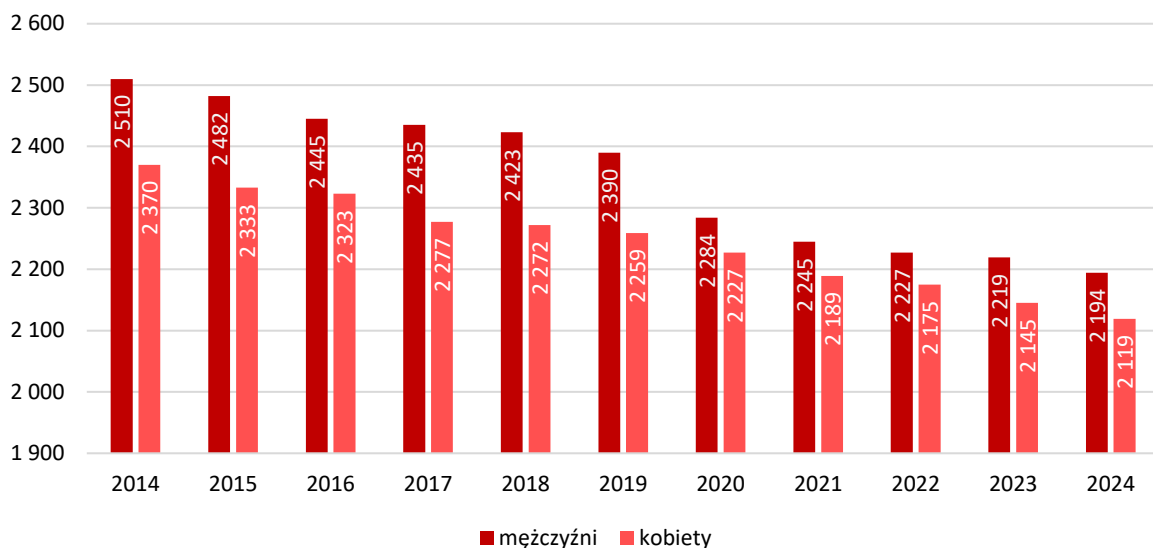
Wykres 1 Liczba ludności gminy Wola Myśłowska w latach 2014-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie Wola Myśłowska liczba mężczyzn przewyższa liczbę kobiet, jednak różnica ta na przestrzeni lat się zmniejsza. W przypadku obu płci liczba ludności spada, jednak w przypadku mężczyzn następuje to minimalnie dynamiczniej. W ciągu dekady spadek liczby mężczyzn wyniósł 316 osób, a w tym samym czasie liczba kobiet zmniejszyła się o 251 osób. Widoczne jest to w wartości współczynnika feminizacji, który w 2014 roku wynosił 94%, a w 2024 r. wzrósł do 97%. Tendencja wskaźnika feminizacji, jednakże była zmienna na przestrzeni dekady i osiągał on również wartości mniejsze (94%), jak i większe (98%).

Wykres 2 Liczba ludności w podziale na płeć w latach 2014-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

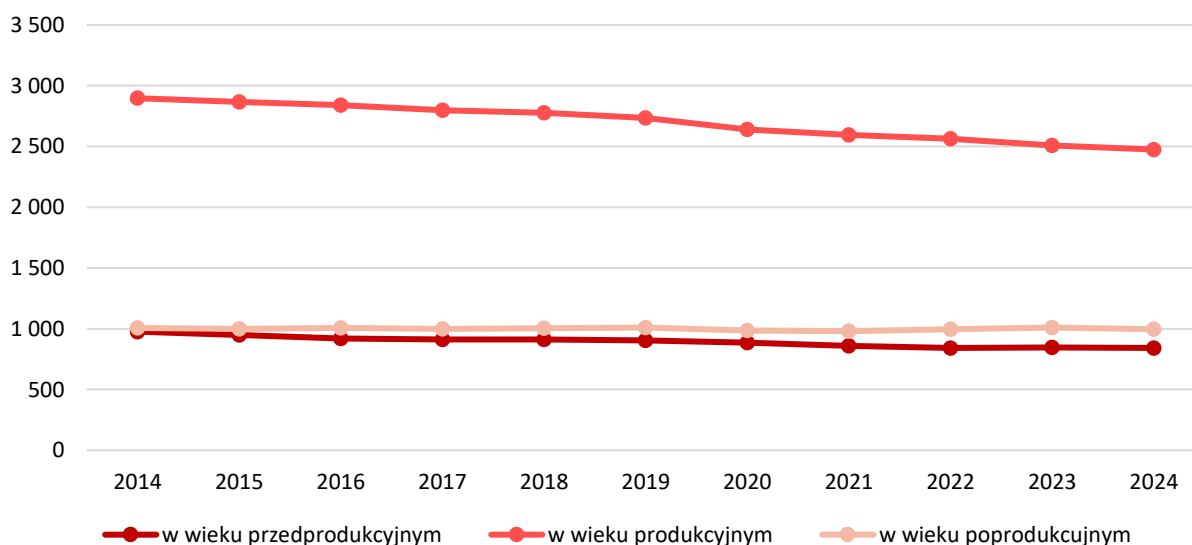
Tabela 1 Zmiany współczynnika feminizacji na przestrzeni lat 2014-2024

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Współczynnik feminizacji (%)	94	94	95	94	94	95	98	98	98	97	97

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W przypadku podziału na ekonomiczne grupy wiekowe i ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym, można zauważyć tendencje spadkową. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym na przestrzeni 10 lat spadła o 131 osób, natomiast w przypadku ludności w wieku produkcyjnym było to 422 osoby. Jedynie w przypadku ludności w wieku poprodukcyjnym nie ma widocznej tendencji malejącej, a liczba ludności zależnie od roku wzrasta lub maleje. Różnica między rokiem 2014, a 2024 to zaledwie 11 osób, czyli najmniej ze wszystkich ekonomicznych grup wiekowych.

Wykres 3 Zmiany liczby ludności pod względem ekonomicznych grup wiekowych w latach 2014-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

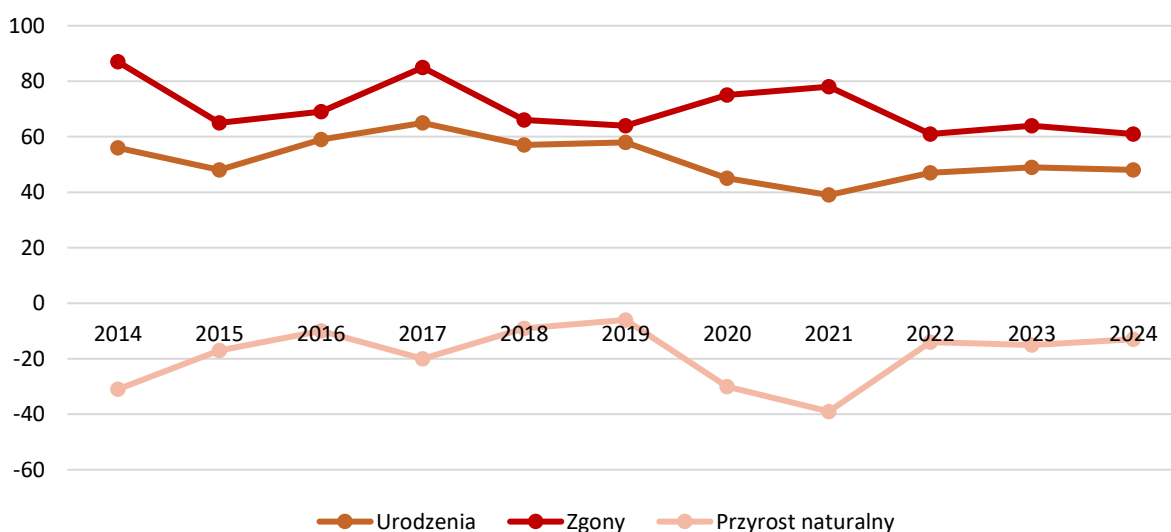
Tabela 2 Zmiany liczby ludności pod względem ekonomicznych grup wiekowych

Ludność w wieku:	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Przedprodukcyjnym	976	950	921	913	913	905	885	858	842	845	842
Produkcyjnym	2 897	2 867	2 839	2 799	2 777	2 734	2 641	2 596	2 564	2 509	2475
Poprodukcyjnym	1 007	998	1 008	1 000	1 005	1 010	985	980	996	1 010	996

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zarówno urodzenia, zgony jak i przyrost naturalny wzrastają i maleją zależnie od roku. W przeciągu dekady nie było żadnego roku, w którym liczba urodzeń byłby większa niż zgonów. Skutkowało to ujemnym przyrostem naturalnym, który najniższą wartość (-39) wyniósł w 2021 roku.

Wykres 4 Zmiana przyrostu naturalnego na przestrzeni lat 2014-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 3 Zmiana przyrostu naturalnego na przestrzeni lat 2013-2023

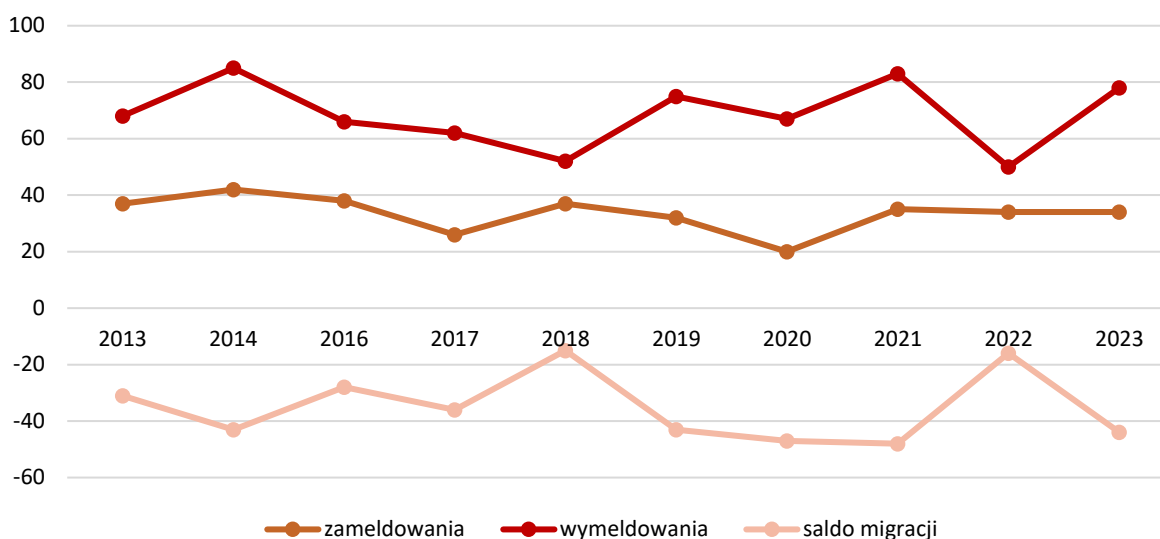
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Urodzenia	56	48	59	65	57	58	45	39	47	49	48
Zgony	87	65	69	85	66	64	75	78	61	64	61
Przyrost naturalny	-31	-17	-10	-20	-9	-6	-30	-39	-14	-15	-13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tendencja liczby zameldowań jest zróżnicowana i naprzemiennie wzrasta i maleje. Podobna sytuacja jest w przypadku liczby wymeldowań. Jednakże na przestrzeni lat 2013-2023 zawsze liczba wymeldowań była większa od liczby zameldowań, co skutkowało ujemnym saldem migracji.

Najniższą wartością wskaźnika salda migracji charakteryzował się rok 2021 (-48).

Wykres 5 Zmiana salda migracji na przestrzeni lat 2013-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 4 Zmiana salda migracji na przestrzeni lat 2013-2023

	2013	2014	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zameldowania	37	42	38	26	37	32	20	35	34	34
Wymeldowania	68	85	66	62	52	75	67	83	50	78
Saldo migracji	-31	-43	-28	-36	-15	-43	-47	-48	-16	-44

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2024 roku współczynnik feminizacji w Gminie Wola Myśłowska wyniósł 97. Jest to wartość niższa niż w powiecie łukowskim, województwie lubelskim oraz całym kraju. Wskazuje to na stosunkowo niższy udział kobiet w lokalnej strukturze ludności, lecz jednocześnie jest typowym zjawiskiem dla terenów wiejskich, gdzie przeważnie liczba mężczyzn przewyższa liczbę kobiet.

Struktura ludności w podziale na ekonomiczne grupy wiekowe bardzo widocznie pokazuje, że na terenie gminy występuje problem starzejącego się społeczeństwa. Jednak jest to problem występujący na porównywalnym poziomie co w powiecie, województwie oraz kraju. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi jest porównywalny do poziomu krajowego, jednakże niższy niż na poziomie województwa i wyższy niż na poziomie powiatu. Z analizy porównawczej struktury demograficznej gminy Wola Myśłowska wynika, że ulega ona, podobnie jak wiele gmin w całej Polsce, problemowi starzenia się społeczeństwa i zmniejszonej dzietności, jednak dynamika tego zjawiska nie odbiega znacząco od regionu.

Wskaźnik przyrostu naturalnego w gminie utrzymuje się na poziomie poniżej 0 i w 2024 roku wyniósł wartość -3. Wynik ten jest korzystniejszy niż na poziomie województwa (-4,91) i powiatu (-4,17), jednak nadal wskazuje na spadek liczby urodzeń względem zgonów. Dodatkowo jest to wynik gorszy niż dla całego powiatu łukowskiego (-2,10). Wskaźnik zmiany liczby ludności na 1000 mieszkańców jeszcze wyraźniej pokazuje niekorzystną sytuację demograficzną gminy. Dla gminy Wola Myśłowska wyniósł on -11,7, co jest znacznie gorszym wynikiem niż w powiecie łukowskim (-7,2) i województwie lubelskim (-7,3), a tym bardziej w porównaniu do całej polski w której wskaźnik ten wyniósł -3,9. Ww. wskaźnik ukazuje, iż migracje młodych ludzi do większych miast połączone z małą liczbą urodzeń powodują stopniowe zmniejszanie liczby ludności gminy.

Tabela 5 Wskaźniki demograficzne z 2024 roku na tle powiatu, województwa i kraju

Wartość wskaźnika w 2024 roku	Gmina Wola Myśłowska	Powiat łukowski	Województwo lubelskie	Polska
Współczynnik feminizacji (%)	97	102	107	107
Udział osób w wieku przedprodukcyjnym (%)	19,5	20,7	17,5	18
Udział osób w wieku produkcyjnym (%)	57,4	57,1	57,6	58,2
Udział osób w wieku poprodukcyjnym (%)	23,1	22,2	24,9	23,8
Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	31,7	30,1	33,7	31,8
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-3	-2,10	-4,91	-4,17
Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców	-11,7	-7,2	-7,3	-3,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

2. Oświata

Na terenie gminy Wola Myśłowska znajdują się cztery szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa im. T. Kościuszki w Jarczewie (Jarczew 55),
- Szkoła Podstawowa im. H. Sienkiewicza w Lisikierzu (Lisikierz 22a),
- Szkoła Podstawowa im. Ks. J. Twardowskiego w Myślowie (Myśłów 116A),
- Szkoła Podstawowa im. M. Kopernika w Wandowie (Wandów 75).

Przy każdej ze szkół funkcjonuje jednocześnie punkt przedszkolny. W 2024 roku do wszystkich szkół łącznie uczęszczało 407 dzieci, a do punktów przedszkolnych 81 dzieci. W 2025 roku gmina planuje rozpocząć budowę pierwszego publicznego żłobka.

Tabela 6 Liczba dzieci w Szkołach Podstawowych na terenie gminy Wola Myśłowska

Szkoła Podstawowa w:	Szkoła Podstawowa	Oddział przedszkolny, 0"	Punkt przedszkolny	Suma
Liskierzu	91	25	21	137
Myślowie	61	23	25	109
Wandowie	84	15	12	111
Jarczewie	83	25	23	131
Suma	319	88	81	488

Źródło: Raport o stanie gminy Wola Myśłowska za 2023 r.

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ I KLIMATYCZNO-
ŚRODOWISKOWEJ GMINY WOLA MYŚŁOWSKA**

Wpływy dla szkół w największej części pochodzą z subwencji oświatowej, ale także z dofinansowania zadań w zakresie wychowania przedszkolnego, dotacji w ramach projektów m.in. „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”, „Posiłek w szkole i w domu”, „Edukacja poza formalną”, „Youngster Plus”, wpływów od innych gmin i innych. Łącznie wpływ był równy 9 546 920,65 zł.

Wydatki szkół łącznie wyniosły 14 606 414,67 zł. Środki te przeznaczone były na zarówno bieżące funkcjonowanie placówek edukacyjnych, jak i działania wspierające rozwój uczniów oraz poprawę jakości edukacji.

Tabela 7 Wydatki i wpływy na oświatę w gminie Wola Myśłowska w 2024 r.

Źródła dochodu	
Źródło dochodu	Kwota (zł)
Subwencja oświatowa	8 311 583,00
Dotacja z LUW na oddziały przedszkolne i inne formy wychowania przedszkolnego	441 887,35
Dotacja z LUW na oddziały przedszkolne i inne formy wychowania przedszkolnego	80 000,00
Dotacja – „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”	8 500,00
Dotacja – „Youngster Plus” (Fundacja EFRWP)	2 250,00
Dotacja – projekt „Edukacja poza formalna”	288 665,27
Refundacja z EFRROW za inwestycje przy szkołach	94 534,50
Wpływy za wyżywienie w przedszkolach (4 punkty)	116 691,00
Wpływy za język angielski w przedszkolach	2 582,00
Wpływy za wyżywienie w szkołach podstawowych	159 513,00
Wpływy od innych gmin za uczęszczanie dzieci do przedszkoli	36 063,85
Kapitalizacja odsetek	1 160,19
Rozliczenia z lat ubiegłych	3 490,49
Struktura wydatków	
Kategoria wydatku	Kwota (zł)
Szkoły Podstawowe	11 213 998,14

Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	471 228,04
Przedszkola	232 183,80
Inne formy wychowania przedszkolnego	792 072,21
Dowożenie uczniów do szkół	255 794,28
Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli	6 958,20
Stołówki szkolne i przedszkolne (w tym program „Posiłek w szkole i w domu”)	100 000,00
Specjalna organizacja nauki w przedszkolach	388 652,93
Specjalna organizacja nauki w szkołach podstawowych	716 489,75
Bezpłatne podręczniki, materiały edukacyjne i ćwiczeniowe	47 436,46
Pozostała działalność (projekty edukacyjne, stypendia, inwestycje, remonty, usługi)	381 600,86
Dochody	<u>9 546 920,65</u>
Wydatki	<u>14 606 414,67</u>
Środki pochodzące z budżetu gminy	<u>5 059 494,02</u>

Źródło: Raport o stanie gminy Wola Myśłowska za 2024 r.

Najbliższa szkoła ponadpodstawowa mieści się w Żelechowie i jest oddalona o około 5 km. Mieści się w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. I. W. Zakrzewskiego. W zespole szkół znajduje się technikum dające możliwości kształcenia takie jak: geodeta, informatyk, hotelarstwa, rachunkowości, spawalnictwa, żywienia i usług gastronomiczny, ekonomista. Znajduje się tam także szkoła branżowa I stopnia, w której znajdują się kierunki takie jak: mechanik pojazdów samochodowych, kucharz, oddział wielozawodowy.

3. Zdrowie i pomoc społeczna

Ochrona zdrowia

Na terenie gminy Wola Myśłowska znajdują się trzy placówki z zakresu ochrony zdrowia:

- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Wandowie (poradnia lekarza Podstawowej Opieki Zdrowotnej Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Łukowie),
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Przychodnia Lekarska MEDICUS, Filia w Ciechominie,
- Indywidualna Praktyka Stomatologiczna w Woli Myśłowskiej.

Najbliższy szpital obsługujący teren gminy Wola Myśłowska to Szpital Powiatowy w Łukowie położony w odległości około 30 km od Woli Myśłowskiej. W podobnej odległości znajduje się Szpital Powiatowy w Garwolinie. Na terenie gminy znajduje się jeden punkt apteczny w miejscowości Wola Myśłowska oraz apteka w miejscowości Wandów.

Pomoc społeczna

Za pomoc społeczną na terenie gminy Wola Myśłowska odpowiada Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Woli Myśłowskiej. Realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej zgodnie z Strategią Interwencji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wola Myśłowska na lata 2021-2030.

GOPS realizuje politykę społeczną poprzez pomoc mieszkańcom gminy znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, której nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości oraz poprzez pomoc dla rodzin wychowujących dzieci. Do zadań GOPS zaliczają się m.in.: profilaktyka i działania zapobiegające powstawaniu trudnych sytuacji oraz prace socjalne.

Prace socjalne świadczone są na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym, jak również na rzecz zapobiegania pogorszeniu się ich sytuacji. Ma ona na celu wspieranie i wywołanie zmian w sposobie funkcjonowania rodzin i osób w trudnych sytuacjach życiowych. Praca socjalna ma na celu też wzmocnienie potencjału wspomnianych osób i rodzin. Polega przede wszystkim na: rzecznictwie, towarzyszeniu, mediowaniu, poszerzaniu oferty pomocowej, interwencji, konsultacji z innymi specjalistami, konfrontacji, wspieraniu, poszerzeniu sieci kontaktów, działaniach wychowawczych, narzucaniu wymagań i ograniczeń.

W 2023 roku prace socjalne były udzielone 131 rodzinom (282 osoby). Prace takie świadczone są bez względu na majątność rodziny i są realizowane na podstawie kontraktu socjalnego.

Częste problemy społeczne występujące w gminie Wola Myśłowska to:

- problemy wychowawcze z dziećmi,
- problemy między członkami rodzin wynikające z doświadczeń życiowych i trudnej sytuacji bytowej,
- uzależnienia,
- problemy z prawem,
- mała samodzielność rodzin i brak kompetencji w zakresie prowadzenia gospodarstw domowych,
- brak wystarczających kompetencji opiekuńczo-wychowawczych.

W roku 2021 rozpoczęła się realizacja projektu „Wsparcie niesamodzielnych i niepełnosprawnych w Gminie Wola Myśłowska”. W ramach tego projektu utworzony został klub seniora, działający w trzech lokalizacjach (Wola Myśłowska, Wandów, Ciechomin). Realizacja projektu w dużej mierze miała na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz motywowaniu do samodzielnego funkcjonowania mieszkańców gminy.

Innymi istotnymi programami realizowanymi na terenie gminy przez GOPS są:

- Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027,
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w gminie Wola Myśłowska na lata 2021-2025,

- Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2024,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

4. Kultura, sport i rekreacja

Na terenie gminy jedyną instytucją kultury jest Gminna Biblioteka Publiczna w Woli Myśłowskiej, która powstała w 1964 roku. Jest ona samodzielną jednostką i nie posiada żadnej filii. Główne zadania Biblioteki to zaspokajanie potrzeb czytelnich i informowanie mieszkańców gminy Wola Myśłowska, upowszechnianie wiedzy i nauki oraz rozwój kultury. Księgozbiór biblioteki zawiera wszystkie dziedziny wiedzy, z uwzględnieniem potrzeb wszystkich grup czytelników – dzieci, młodzieży i dorosłych.

W bibliotece zarejestrowanych jest 381 czytelników (stan na 31.12.2023 r.), a w ciągu roku 2023 wypożyczone zostały 4853 książki. Biblioteka korzysta również z systemu Alma i wyszukiwarki Primo dzięki czemu czytelnicy otrzymują szybki dostęp do informacji o zbiorach biblioteki i do połączonych katalogów Biblioteki Narodowej.

Instytucja podejmuje działania mające na celu promocję czytelnictwa i biblioteki oraz organizuje wydarzenia kulturalne m.in.:

- imprezy dla dzieci i młodzieży,
- uroczystości i wydarzenia z gośćmi specjalnymi (np. spotkania autorskie),
- zajęcia przysposobienia czytelniczego (np. lekcje biblioteczne),
- konkursy literackie,
- konkursy plastyczne,
- imprezy okolicznościowe,
- wystawy tematyczne i okolicznościowe.

Instytucją związaną ze sportem zlokalizowaną na terenie gminy Wola Myśłowska jest Klub sportowy „Perła Dwornia”, posiadający boisko w miejscowości Dwornia. Poza boiskiem klubu „Perła Dwornia” na terenie gminy znajduje się stadion piłkarski w Osinach.

Na terenie gminy Wola Myśłowska infrastruktura sportowa jest bardzo słabo rozwinięta i w większości w niskim standardzie. Jednakże w ostatnich latach poczyniono inwestycje dotyczące budowy siłowni plenerowych m.in. w Baczkowie, Ciechominie, Wólce Ciechomskiej, czy Starej Hucie. W 2023 roku przeznaczono 253 tys. zł na budowę siłowni, szachów i kręgielni plenerowych przy szkołach podstawowych w Wandowie, Myśłowie i Liskierzu oraz ponad 110 tys. na budowę bieżni lekkoatletycznej przy szkole podstawowej w Liskierzu.

5. Mieszkalnictwo

Według danych GUS w 2023 roku w gminie znajdowało się 1 454 budynków mieszkalnych i jednocześnie tyle samo mieszkań oraz 6 198 izb. Przeciętna powierzchnia mieszkaniowa na jednego mieszkańca wynosi 95,1 m², a średnia liczba osób na 1 mieszkanie to 2,94. Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań wynosi 140 910 m².

6. Bezpieczeństwo publiczne

Na terenie gminy nie ma komisariatu policji. Jest ona obsługiwana w całości przez komisariat w Stoczku Łukowskim, który oddalony jest o około 14 km. Funkcjonariusze policji komisariatu w Stoczku Łukowskim podejmują działania dostosowane do najczęstszych zagrożeń w tym rejonie, dążąc do zmniejszenia liczby przestępstw oraz skuteczniejszego wykrywania sprawców.

Na terenie gminy funkcjonuje 9 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, z czego dwie należą do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego i są to:

- OSP w Ksawerynowie,
- OSP w Dworni.

Pozostałe jednostki Ochotniczej straży pożarnej na terenie gminy Wola Myśłowska to:

- OSP w Woli Myśłowskiej,
- OSP w Starej Hucie,
- OSP w Powołach,
- OSP w Wilczyskach,
- OSP w Świdrze,
- OSP w Jarczewie,
- OSP w Osinach.

Wszystkie jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej posiadają wozy strażackie i są sukcesywnie wyposażane w nowoczesny sprzęt.

W 2023 roku, na terenie gminy odnotowane zostały łącznie 65 zdarzenia, z czego 18 pożarów, 46 miejscowych zagrożeń oraz 1 fałszywy alarm.

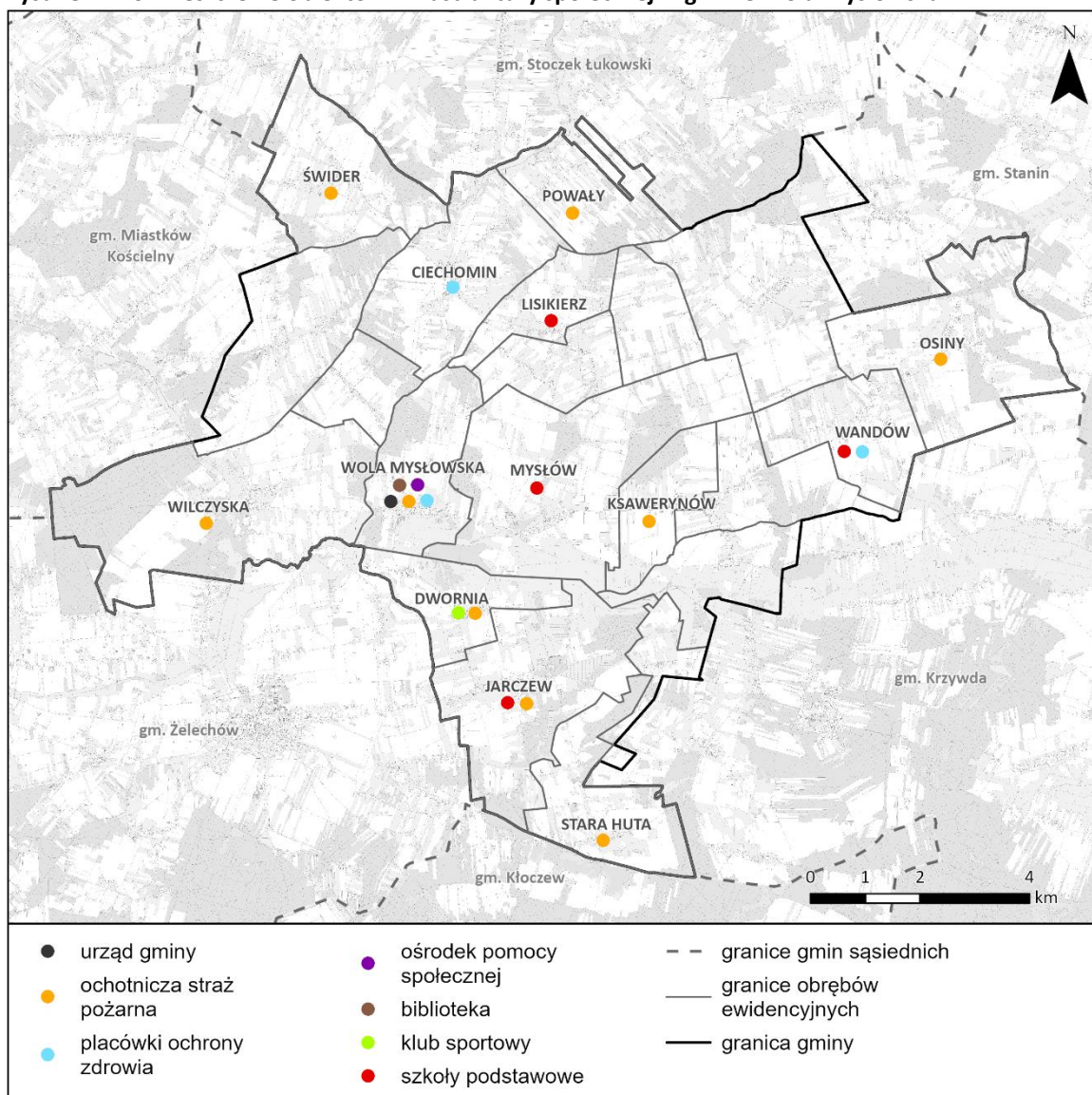
Najbardziej aktywną jednostką OSP na terenie gminy w 2023 roku był Ksawerynów z liczbą wyjazdów równą 33. Z kolei najmniej aktywne było OSP Świder, który nie uczestniczył w żadnym działaniu ratowniczym.

7. Podsumowanie obszaru społecznego

Gmina Wola Myśłowska znajduje się w niekorzystnej sytuacji demograficznej. Na jej terenie zachodzą procesy, z którymi mierzy się większość gmin wiejskich w Polsce tzn. starzenie się społeczeństwa, spadek liczby ludności, wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Sytuacja demograficzna będzie miała w przyszłości przełożenie zarówno na sytuację społeczną, jak i ekonomiczną gminy.

Wola Myśłowska pomimo niewielkiej liczby ludności posiada kilka obiektów oświatowych oraz pojedyncze obiekty kultury i opieki zdrowotnej. Jednocześnie sukcesywnie rozwija i rozbudowuje ofertę usług publicznych oferowanych mieszkańcom. W wyniku zwiększania się liczby osób starszych zamieszkujących gminę można spodziewać się zwiększających się potrzeb mieszkańców w zakresie pomocy społecznej, oferty kulturalnej skierowanej do seniorów oraz infrastruktury dostosowanej do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.

Rysunek 2 Rozmieszczenie obiektów infrastruktury społecznej w gminie Wola Myśłowska

Źródło: Opracowanie własne

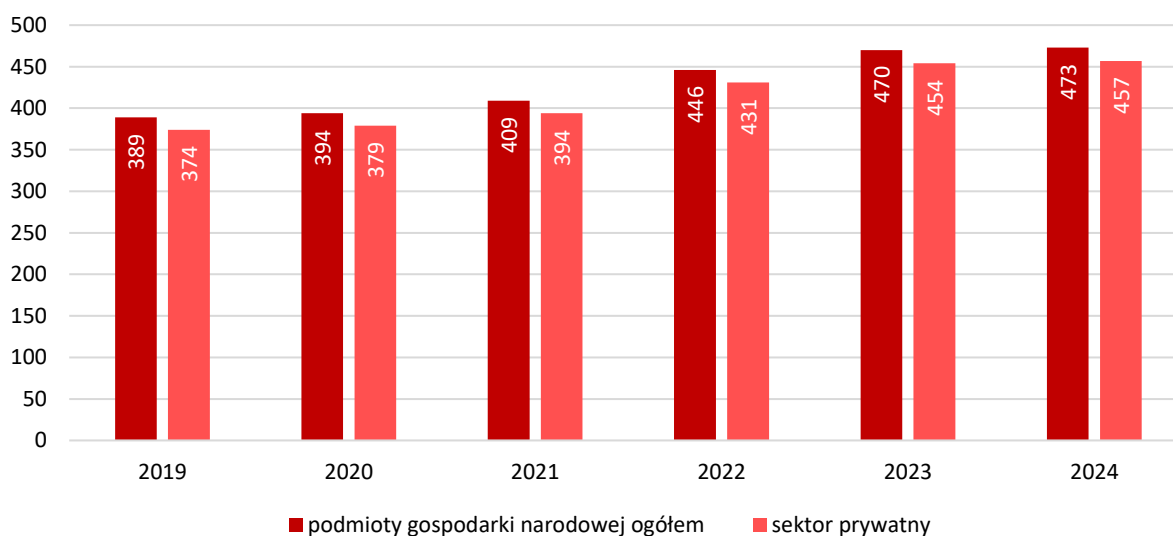
IV. OBSZAR GOSPODARCZY

1. Rynek pracy

Działalność gospodarcza

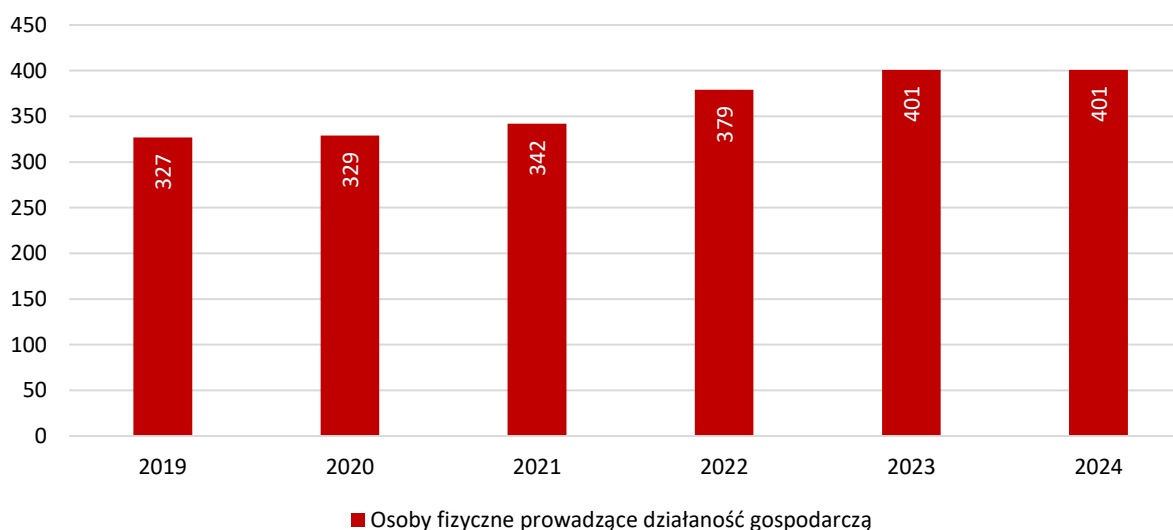
Według danych GUS w gminie Wola Myśłowska w 2024 roku zarejestrowane były 473 podmioty gospodarki narodowej z czego 457 były to podmioty z sektora prywatnego. Jednocześnie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie jest 401, co stanowi 87,7%. W gminie działa 16 podmiotów z sektora publicznego. Na terenie gminy nie ma przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 49 pracowników, natomiast firm zatrudniających od 10 do 49 pracowników jest 6. Najwięcej jest firm zatrudniających do 9 pracowników.

Wykres 6 Liczba podmiotów gospodarki narodowej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

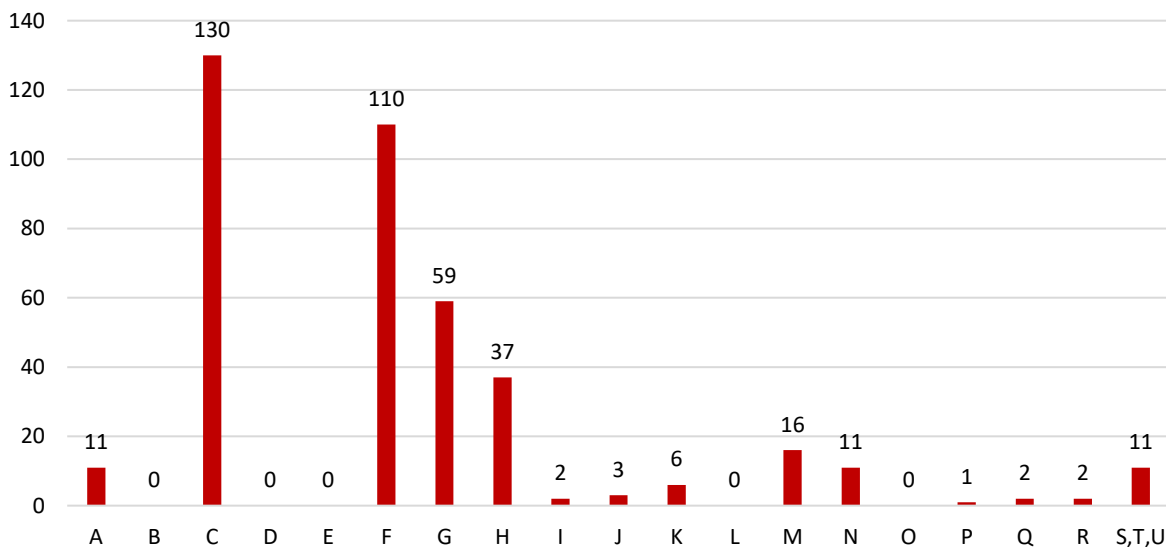
Wykres 7 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie Wola Myśłowska najwięcej przedsiębiorstw zarejestrowanych jest w sekcji C Polskiej klasyfikacji Działalności (PKD), czyli w przetwórstwie przemysłowym. Działają one w głównej mierze w obróbce mechanicznej elementów metalowych, a przykładem działającym na terenie gminy jest zakład produkcyjny AGROL specjalizujący się w produkcji części do maszyn rolniczych³. Dużo przedsiębiorstw działa też w budownictwie. Dodatkowo w sporej ilości funkcjonują też przedsiębiorstwa specjalizujące się w handlu hurtowym i detalicznym, naprawie pojazdów samochodowych, transporcie i gospodarce magazynowej. Są to głównie małe firmy.

Wykres 8 Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w gminie Wola Myśłowska w 2024 r. w podziale według sekcji PKD

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 8 Opis sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)

Sekcja PKD	Opis
A	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	górnictwo i wydobywanie
C	przetwórstwo przemysłowe
E	dostawa wody; gospodarowanie ciekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	budownictwo
G	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	transport i gospodarka magazynowa
I	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	informacja i komunikacja
K	działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

³ wolamyslowska.com.pl/strefa-gospodarcza

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ I KLIMATYCZNO-
ŚRODOWISKOWEJ GMINY WOLA MYŚŁOWSKA**

O	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
P	edukacja
Q	opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S, T, U	pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby, organizacje i zespoły eksterytorialne

Źródło: biznes.gov.pl

W porównaniu do kraju liczba podmiotów gospodarczych jest o wiele niższa, jednak na tle województwa i powiatu gmina Wola Myśłowska wypada nieznacznie lepiej. Liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw w gminie stale rośnie. W przypadku osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców gmina Wola Myśłowska również wypada lepiej od powiatu i województwa, natomiast niewiele gorzej niż w całym kraju. W przypadku liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wskaźnik jest większy niż w powiecie, natomiast mniejszy niż w województwie i kraju.

Tabela 9 Wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w gminie Wola Myśłowska porównaniu do danych z poziomu powiatu, województwa i kraju

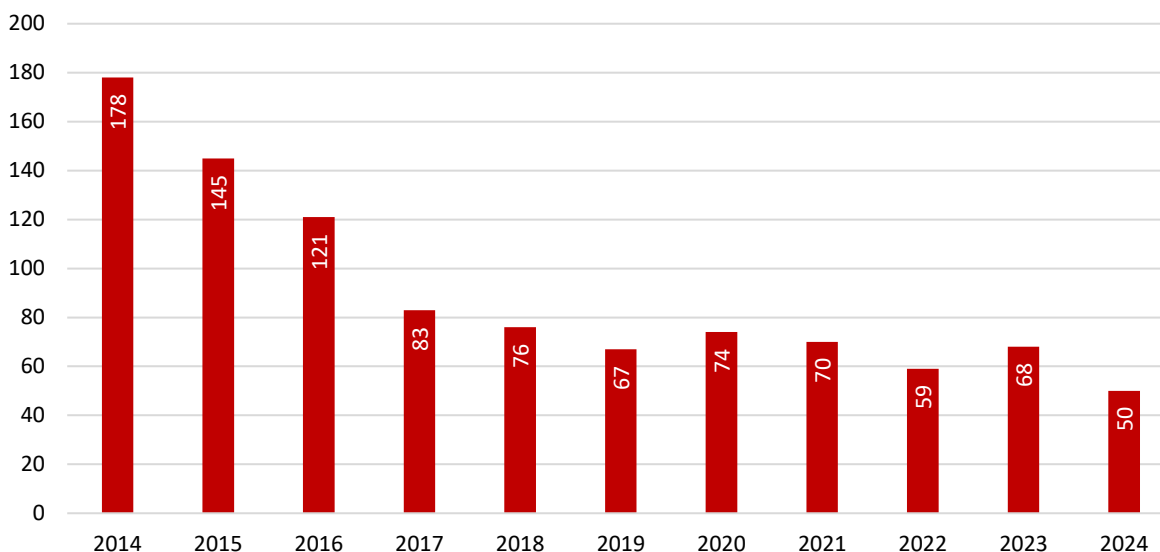
	Wola Myśłowska	Powiat łukowski	Województwo Lubelskie	Polska
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	1077	1041	1052	1368
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców	919	852	790	973
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	41	34	46	46

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Bezrobocie

Na terenie gminy Wola Myśłowska panuje bardzo widoczna tendencja malejąca w kontekście liczby osób bezrobotnych. W przeciągu 10 lat ze 178 osób bezrobotnych w 2014 roku, liczba ta zmniejszyła się do 50 osób. Jest to różnica równa 128 osób. Największy spadek liczby osób bezrobotnych nastąpił w 2017 roku, gdy z 121 osób spadła do 83 osób. Przez większość ostatniej dekady liczba kobiet bezrobotnych przewyższała liczbę mężczyzn bezrobotnych, a wyjątkami były lata 2014 oraz 2016.

Wykres 9 Liczba bezrobotnych w gminie Wola Myśłowska w latach 2014-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 10 Liczba bezrobotnych w podziale na płeć

Rok	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2024	50	22	28
2023	68	32	36
2022	59	25	34
2021	70	32	38
2020	74	32	42
2019	67	28	39
2018	76	36	40
2017	83	34	49
2016	121	62	59
2015	145	68	77
2014	178	99	79

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

2. Turystyka

Gmina nie ma charakteru turystycznego. Na jej terenie nie zachowało się zbyt wiele obiektów zabytkowych przyciągających turystów. Na terenie gminy znajduje się tylko jeden obiekt noclegowy całoroczny – „Dom myśliwski” w Wilczyskach z 10 miejscami noclegowymi.

Na terenie gminy znajdują się miejsca atrakcyjne pod względem przyrodniczym m.in

- dolina rzeki Świdra i jego dopływów,
- dolina rzeki Wilgi z rozległymi łąkami, kompleksami stawów w okolicach Woli Myśłowskiej i Jarczewa oraz w okolicy miejscowości Wilczyska,
- Las Wilczyński o powierzchni 118 ha.

Przez teren gminy biegną również szlaki rowerowe, które stanowią część większego ciągu rowerowo – turystycznego „Szlak Ziemi Łukowskiej”. Cały ciąg ma długość 335,5 km, a na terenie gminy jego długość wynosi 24,3 km.

3. Rolnictwo

Gmina Wola Myśłowska jest typową gminą wiejską o charakterze rolniczym. Na jej terenie uprawia się w dużej mierze zboża, kukurydzę i ziemniaki. Około 81% powierzchni gminy (9 867,23 ha) zajmują użytki rolne, natomiast lasy jedynie około 11% (1 313,37 ha)⁴. Zwierzęta hodowane w gospodarstwach na terenie gminy to w większości było mleczne oraz trzoda chlewna. W gminie w 2024 roku funkcjonowały 1 834 gospodarstwa rolne, w tym najwięcej o powierzchni 1-2 ha⁵. Według danych GUS w 2020 r. średnia wielkość gospodarstwa rolnego na terenie gminy wynosiła 11,01 ha⁶. W gminie dominują małe, rodzinne gospodarstwa rolne. Na terenie gminy widoczna jest tendencja rozdrabniania się gospodarstw rolnych, co ma związek z przekazywaniem gospodarstw dzieciom oraz strukturą gruntów rolnych wschodnich terenów kraju.

Tabela 11 Liczba gospodarstw rolnych na terenie gminy Wola Myśłowska w podziale na powierzchnie w 2024 roku

Lp.	Powierzchnia gospodarstwa	Liczba gospodarstw
1.	1-2 ha	566
2.	2,01-5 ha	419
3.	5,01-7 ha	266
4.	7,01-10 ha	248
5.	10,01-15 ha	200
6.	15,01 – 50 ha	130
7.	50,01 ha i więcej	5

Źródło: Raport o stanie gminy 2024 Wola Myśłowska

Największy udział w 2020 roku wśród zwierząt gospodarskich w gminie Wola Myśłowska miało bydło. Jego pogłowie wzrosło z 8 100 szt. w 2010 roku do 10 820 szt. w 2020 roku. W tym samym czasie znacząco zmniejszyła się hodowla drobiu oraz trzody chlewnej. Liczba hodowanej trzody chlewnej spadła ponad dwukrotnie. Spadek pogłowia trzody chlewnej można zaobserwować w całym kraju w związku z problemem afrykańskiego pomoru świń i zaostrzeniem przepisów dotyczących hodowli tych zwierząt. Wpływ na strukturę produkcji mają także trendy konsumenckie.

⁴ Dane Głównego Urzędu Statystycznego z 2024 r.

⁵ Raport o stanie gminy Wola Myśłowska za 2024 r.

⁶ Dane Głównego Urzędu Statystycznego za 2020 r. – powszechne spisy rolne

Tabela 12 Pogłowie zwierząt gospodarskich w gminie Wola Myśłowska

Zwierzęta gospodarskie	Pogłowie w 2010 r. (szt.)	Pogłowie w 2020 r. (szt.)
Bydło	8 100	10 820
Drób	8 040	5 278
Trzoda chlewna	3 508	1 533

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W produkcji roślinnej dominuje uprawa zbóż, chociaż powierzchnia zasiewów na przestrzeni lat 2010-2020 spadła z 4 346,96 ha do 3 955,01 ha. Mimo to nadal jest to główny kierunek produkcji rolnej. Dodatkowo zauważalny spadek można zauważyć również w powierzchni zasiewów ziemniaków, z kolei w przypadku warzyw gruntowych odnotowany został ponad dwukrotny wzrost zasiewów. W gminie występują gleby wysokich klas bonitacyjnych (IIa, IIb, III), głównie w zachodniej i centralnej części. Największy udział gruntów o najlepszej przydatności rolniczej charakteryzuje miejscowość Myśłów.

Tabela 13 Struktura produkcji rolnej w gminie Wola Myśłowska

Rodzaje upraw	Powierzchnia zasiewów w 2010 r. (ha)	Powierzchnia zasiewów w 2020 r. (ha)
Zboża	4 346,96	3 955,01
Ziemniaki	145,83	31,46
Warzywa gruntowe	9,47	26,08

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

4. Współpraca gminy z innymi instytucjami

Na terenie gminy corocznie sporządzany jest co rok program współpracy Gminy Wola Myśłowska z organizacjami pozarządowymi i podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Celem głównym programu jest określenie zakresu i form współdziałania Gminy Wola Myśłowska z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, służącemu pełnemu zaspokojeniu lokalnych potrzeb społecznych w zakresie zadań pożytku publicznego.

Program ma na celu również:

- poprawę jakości życia, poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb gminy,
- integrację środowiska organizacji pozarządowych i innych podmiotów realizujących zadania publiczne,
- poprawę jakości usług publicznych i zapewnienie ich efektywniejszego wykonania,
- wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych,
- wspieranie rozwoju sektora ekonomii społecznej.

W 2023 roku został podpisany list intencyjny z gminą Tarnowo, dotyczący współpracy między gminami. Współpraca ma dotyczyć szeroko pojętego pola edukacji, kultury i sportu, działalności

gospodarczej między sołectwami i stowarzyszeniami. Współpraca będzie obejmować także wymianę pomysłów w zakresie samorządności⁷.

Wola Myśłowska należy do Lokalnej Grupy Działania „Razem Ku Lepszej Przyszłości” (LGD RAZEM) obejmującej obszar powiatu łukowskiego bez miasta Łuków. LGD prowadzi działalność promocyjną lokalnej kultury i turystyki, wspiera aktywizację lokalnych społeczności oraz przedsiębiorczość mieszkańców regionu. Lokalna Grupa Działania funkcjonuje od 2008 roku i prowadzi m. in. Mobilne Centrum Informacji Turystycznej oraz konkursy grantowe dla mieszkańców, lokalnych przedsiębiorców i stowarzyszeń. LGD posiada dokument Lokalnej Strategii Rozwoju 2023-2027, która na dzień sporządzania niniejszej diagnozy ulega aktualizacji.

5. Finanse gminy

Dochody w 2024 roku wynosiły 29 444 317,39 zł w tym dochody majątkowe 1 029 272,55 zł. Wydatki budżetowe wynosiły 35 993 119,52 zł, w tym wydatki majątkowe 10 337 661,57 zł. Wykonanie budżetu na dzień 31 grudnia 2023 roku zostało zamknięte z deficytem budżetowym o kwocie 6 548 802,13 zł. Zadłużenie gminy na dzień 31 grudnia 2024 roku wynosiło 6 900 000 zł i powstało w głównej mierze z powodu zaciągnięcia kredytów w 2023 roku na modernizację dróg gminnych. W latach 2019-2024 dochody gminy wzrosły o około 40%, a najwyższy poziom dochodów odnotowany został w 2022 roku. Wydatki gminy w tym samym okresie wzrosły o ponad 70%, a więc pomimo wzrostu dochodów sytuacja finansowa gminy nie ulega poprawie. Rosnące wydatki spowodowane są realizacją inwestycji infrastrukturalnych, inflacją, rosnącymi kosztami usług publicznych oraz podwyżkami wynagrodzeń.

Tabela 14 Dochody i wydatki gminy na przestrzeni lat 2019-2024

Rok	Dochody (zł)	Wydatki (zł)	Nadwyżka/deficyt (zł)
2024	29 444 317,39	35 993 119,52	- 6 548 802,13
2023	28 760 108,34	32 541 449,24	- 3 781 340,90
2022	31 279 926,20	28 752 311,62	+ 2 527 614,58
2021	26 117 438,85	24 164 069,45	+ 1 953 369,40
2020	24 474 796,12	23 825 248,29	+ 649 547,83
2019	20 971 709,36	21 174 560,02	- 202 850,66

Źródło: Raport o stanie gminy Wola Myśłowska za 2024 r.

6. Podsumowanie obszaru gospodarczego

Na terenie gminy Wola Myśłowska dominują małe przedsiębiorstwa z branż takich jak przetwórstwo przemysłowe, budownictwo, handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych. Bezrobocie w gminie utrzymuje się na niskim poziomie.

⁷ wolamyslowska.com.pl/zalazek-dobrze-zapowiadajacej-sie-wspolpracy/

Gmina ma charakter rolniczy, a tereny przeznaczone pod użytki rolne zajmują 81% jej powierzchni. Produkcja rolna skupia się na uprawie zbóż oraz ziemniaków. W hodowli zwierząt przeważa bydło, którego pogłowie na przestrzeni lat znacznie wzrosło. W Woli Myśłowskiej dominują małe, rodzinne gospodarstwa rolne. W gminie niewiele jest zarówno większych zakładów pracy, jak i wielkotowarowych gospodarstw rolnych, które oferowałyby mieszkańcom miejsca pracy. Pobliskimi ośrodkami skupiającymi większe zakłady pracy są Łuków, Stoczek Łukowski oraz Garwolin.

Wola Myśłowska zawiązała współpracę z gminą Tarnowo. Należy również do Lokalnej Grupy Działania „Razem Ku Lepszej Przyszłości”, która prowadzi konkursy grantowe, szkolenia oraz wspiera rozwój kultury i przedsiębiorczości mieszkańców powiatu łukowskiego. Na terenie gminy na rzecz społeczności lokalnych działają także stowarzyszenia i organizacje takie, jak koła gospodyń wiejskich, klub sportowy „Perła Dwornia” oraz stowarzyszenia „Nasze Wilczyska” i „Przyjazny Wandów”.

V. OBSZAR KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWY

1. Położenie geograficzne

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski gmina Wola Myśłowska położona jest w mezoregionie Wysoczyzna Żelechowska (318.95), makroregionie Nizina Południowopodlaska (318.9), podprowincji Niziny Środkowopolskie (318), prowincji Niż Środkowoeuropejski (31), megaregionie Pozaalpejska Europa Środkowa (3).

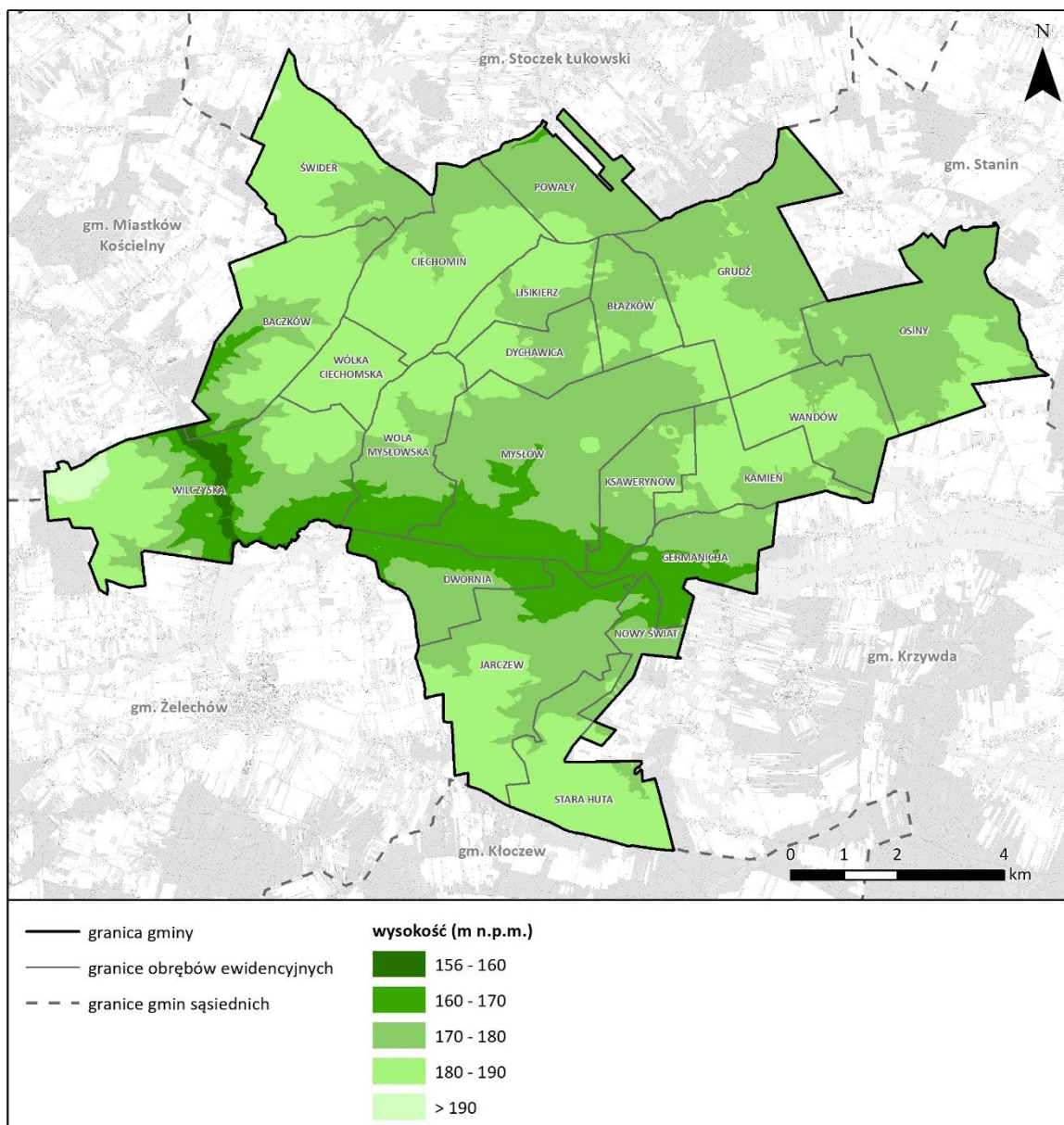
Wysoczyzna Żelechowska⁸ (318.95) sąsiaduje z Wysoczyzną Siedlecką, Obniżeniem Węgrowskim, Równiną Garwolińską i Doliną Środkowej Wisły (na północy i zachodzie), Pradolina Wieprza (na południu) i Równiną Łukowską (na wschodzie). Jest to południkowo zorientowany, wysoko położony (do 205,8 m n.p.m. – okolice Stoczka Łukowskiego) garb polodowcowy ukształtowany podczas maksymalnego postępu i zaniku lądolodu Warty zlodowacenia środkowopolskiego – z szeroko rozprzestrzenioną gliną zwałową (nadbudowaną lokalnie piaskami i żwirami moren czołowych – głównie okolice Stoczka Łukowskiego, Puznówki) oraz piaskami i żwirami wodnolodowcowymi. Rozcinają go liczne, promieniście układające się cieką, w tym m.in.: górne odcinki Bystrzycy, uchodzącej do Tyśmienicy, oraz Świdra i Wilgi – bezpośrednich dopływów Wisły. Ich dna budują głównie holocenyjskie osady aluwialne i biogeniczne (piaski, mułki, torfy). Na osadach polodowcowych wykształciły się gleby płowe i brunatne, a na holocenyjskich osadach dolin rzecznych głównie gleby hydromorficzne.

Gmina charakteryzuje się mało urozmaiconą rzeźbą terenu, z niewielkimi deniwelacjami. Obszar gminy jest lekko falistą równiną z wyraźnie wykształconymi obniżeniami dolin rzecznych. Rzeźba terenu gminy jest wynikiem procesów fluwioglacjalnych, które miały miejsce w czasie zlodowacenia środkowopolskiego, w stadiale Odry i Warty (okres plejstocenu), a następnie procesów peryglacjalnych. Wysokości bezwzględne na przeważającej części gminy wahają się od 170 do ok. 192 m n.p.m., natomiast w dolinie Wilgi od 156 do ok. 170 m n.p.m.

W morfologii gminy wyróżnić można płaty wysoczyzny morenowej, równiny sandrowe, doliny rzek, obniżenia bezodpływowe, obniżenia powypiskowe oraz wydmy. Pojedyncze, rozproszone wały moreny czołowej o wysokości względnej do 4 m i długości do 500 m występują w okolicy wsi Grudź, Ksawerynów, Wola Myśłowska, Ciechomin i Myśłów. Teren gminy urozmaicają lokalne wydmy o wysokości względnej dochodzącej do 3 m oraz niewielkie zagłębienia deflacyjne o głębokości do 1,5 m.

⁸ Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.) 2021. Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań.

Rysunek 3 Ukształtowanie powierzchni terenu gminy Wola Myśłowska

Źródło: opracowanie własne na podstawie NMT, GUGiK

2. Budowa geologiczna, złoża i osuwiska

Obszar gminy w całości pokrywają osady czwartorzędowe, tj.:

- gliny zwałowe, ich zwietrzliny oraz piaski i żwiry lodowcowe - występują one na całym obszarze gminy poza jej wschodnią częścią. Są to przeważnie piaski i piaski ze żwirami wodnolodowcowymi, piaski i piaski pyłowate oraz ily (warwowe) zastoiskowe. Mają one przeważnie niewielkie miąższości (kilka metrów). Na nich zalega glina zwałowa, miejscami ze żwirami i głazami w stropie.
- piaski i żwiry sandrowe – występują we wschodniej oraz północno-zachodniej części gminy.
- piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły – występują w dolinie rzeki Wilgi oraz miejscami w północnej oraz północno-wschodniej części gminy.

Na terenie gminy Wola Myśłowska udokumentowano dwa złoża piasków, ich charakterystykę przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15 Złoża surowców mineralnych w gminie Wola Myśłowska

Nazwa złoża	Nr MIDAS	Rodzaj utworów budujących złoże	Pow. złoża (ha)	Stan zagospodarowania złoża	Obszar i teren górnictwa
Stara Huta	KN 20817	piaski	1,9980	złoże rozpoznane szczegółowo	-
Wilczyśka I	KN 14452	piaski	9,0930	złoże rozpoznane szczegółowo	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MIDAS PIG-PIB, stan na lipiec 2025 r.

Na obszarze gminy Wola Myśłowska zgodnie z danymi Systemu Osłony Przeciwośuwiskowej PIG-PIB nie występują udokumentowane osuwiska ani tereny zagrożone ruchami masowymi.

3. Wody powierzchniowe i podziemne

Sieć hydrograficzna gminy Wola Myśłowska jest dość dobrze rozwinięta. Obszar gminy leży w dorzeczu rzeki Wisły. Główne ciekі płynące przez teren gminy to Wilga (w środkowej części) i Świder (w północnej części) wraz z licznymi dopływami. Są to niewielkie ciekі, o głębokości około 1 metra i szerokości dolin dochodzącej do kilkunastu metrów.

W okolicach Grudzi, Wandowa i Osin znajdują się oczka wodne ze zbiorowiskami szuwarowymi. Na terenie gminy, w pobliżu wsi Myśłów, położone są stawy o łącznej powierzchni 48 ha. W miejscowości Jarczew znajduje się kompleks stawów, powierzchnia stawów wynosi około 69 ha.

Gmina Wola Myśłowska znajduje się w granicach czterech jednolitych części wód powierzchniowych, które są objęte monitoringiem prowadzonym przez GIOŚ. Stan wód JCWP oceniony został jako zły, trzy z czterech JCWP są zagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego.

Tabela 16 Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych występujących na terenie gminy Wola Myśłowska

Kod i nazwa JCWP	Status JCWP	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Cele środowiskowe
Bystrzyca do Samicy RW200010248639	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny
Mała Bystrzyca RW200010248689	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny
Wilga do Dopływu z Brzegów RW200010253631	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	niezagrożona	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny
Świder do Świdra Wschodniego RW200010256139	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot amonowy, MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny

Źródło: www.apgw.gov.pl – Karty Charakterystyk JCWP

Na terenie gminy Wola Myśłowska wyróżnia się dwa Główne Zbiorniki Wód Podziemnych - GZWP nr 215 Subniecka warszawska obejmujący całą gminę oraz GZWP nr 2151 Subniecka warszawska (część centralna) obejmujący zachodni skraj gminy. Oba GZWP nie zostały udokumentowane, w związku z czym nie wyznacza się specjalnych stref ochrony a zasoby GZWP podlegają ochronie prawnej na tych samych zasadach, co wszystkie wody podziemne.

W podziale na jednolite części wód podziemnych gmina Wola Myśłowska położona jest w obrębie JCWPd nr 66 oraz JCWPd nr 75, które charakteryzują się dobrym stanem wód.

Tabela 17 Charakterystyka JCWPd nr 66 oraz JCWPd nr 75

Kod JCWPd	Stan JCWPd	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Cele środowiskowe
GW200066	dobry	niezagrożona	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy
GW200075	dobry	niezagrożona	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy

Źródło: www.apgw.gov.pl – Karty Charakterystyk JCWPd

4. Zagrożenie powodziowe i zagrożenie suszą

Na terenie gminy Wola Myśłowska zagrożenie powodziowe stanowi rzeka Wilga. W zakresie oceny ryzyka powodziowego dla obszaru gminy obowiązują mapy zagrożenia powodziowego (MZP) i mapy ryzyka powodziowego (MRP)⁹. Na MZP wskazano obszary o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi (Q=10%, tzw. wody dziesięcioletnie), o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi (Q=1%, tzw. wody stuletnie) oraz o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi (Q=0,2%, tzw. wody pięćsetletnie).

Na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Wilgi znajdują się niezabudowane grunty rolne oraz leśne. Wilga nie została obwałowana.

Zgodnie z Planem Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZRP) przyjętym Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz.U. z 2022 r., poz. 2739) na terenie gminy Wola Myśłowska nie jest planowana realizacja budowli przeciwpowodziowych, natomiast obszar gminy obejmują działania realizujące dwa z trzech głównych celów zarządzania ryzykiem powodziowym, tj. cel 1 – zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, cel 3 – poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym:

- Opracowanie dokumentów i przygotowanie podstaw do realizacji działania pozwalającego na uściślenie szczegółowych warunków kształtowania zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, w szczególności obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.
- Budowa i rozwój lokalnych systemów ostrzegania przed powodzią.
- Rozwój krajowego systemu prognoz, monitoringu i ostrzeżeń.
- Analizy skuteczności systemu zarządzania ryzykiem powodziowym i rekomendacje zmian.
- Inicjowanie badań naukowych i analiz eksperckich w zakresie zarządzania ryzykiem powodziowym w warunkach niepewności.

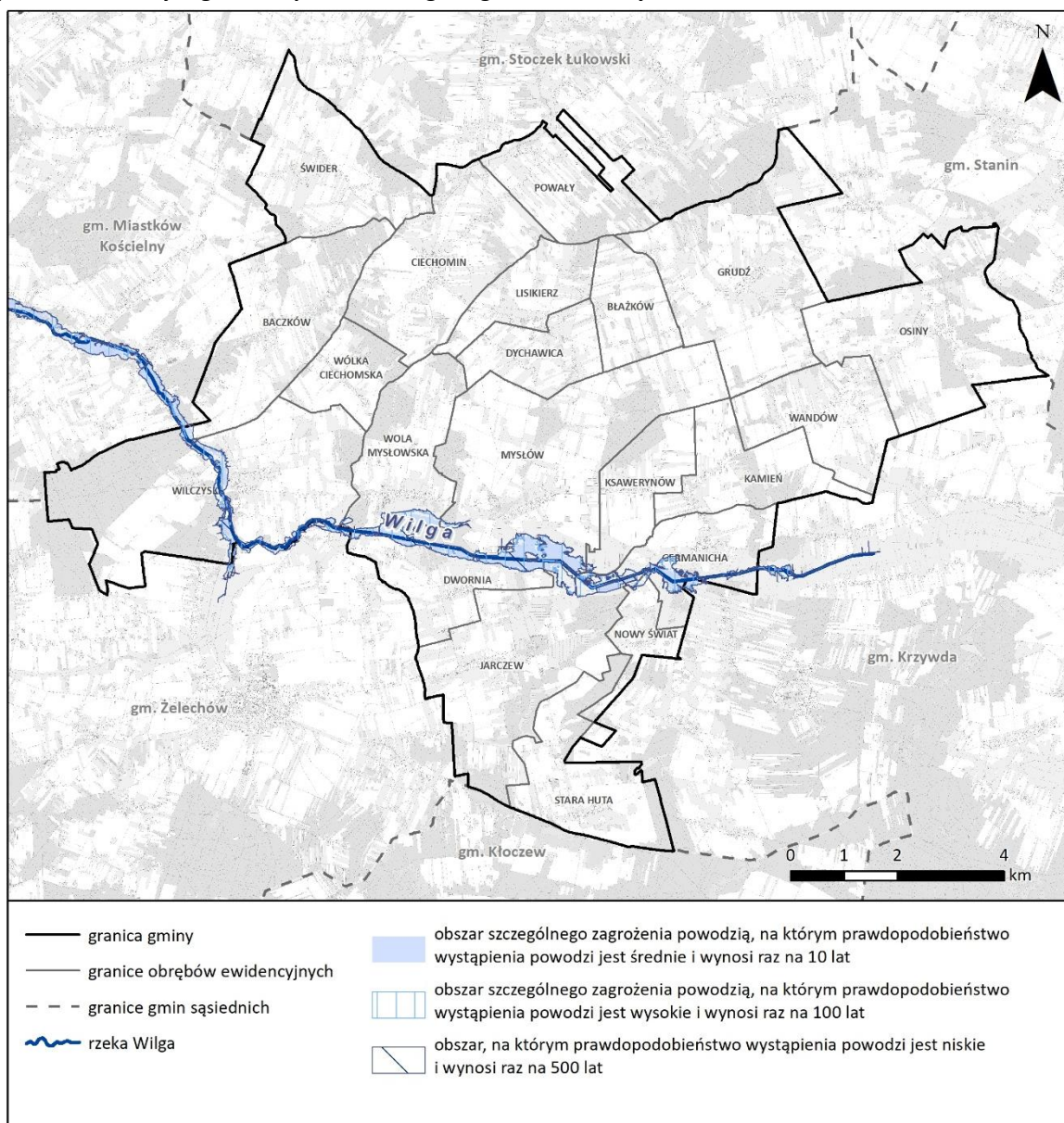
⁹ Dane pochodzące z aktualizacji map zagrożenia powodziowego, które w dniu 7.09.2022 r. zgodnie z art. 171 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm.) zostały podane do publicznej wiadomości.

- Gromadzenie i udostępnianie danych i informacji o szkodach i ryzyku powodziowym w ujednoliconej formie i zakresie na obszarze całego kraju.
- Opracowanie dokumentów i przygotowanie podstaw do realizacji działania pozwalającego na uściślenie szczegółowych warunków sposobu użytkowania obiektów na obszarach zagrożenia powodziowego.
- Inicjowanie programów edukacyjnych dla różnych odbiorców, w tym również dostarczanie materiałów metodycznych i edukacyjnych w zakresie zarządzania ryzykiem powodziowym.
- Realizacja programów edukacyjno-promocyjnych dla różnych odbiorców w zakresie zarządzania ryzykiem powodziowym.

Według planu przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) przyjętym Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U. z 2021 r., poz. 1615) gmina Wola Myśłowska jest ekstremalnie zagrożona suszą rolniczą. Obszar gminy jest umiarkowanie i silnie zagrożony suszą hydrologiczną oraz słabo zagrożony suszą hydrogeologiczną. Łączne zagrożenie suszą zostało w PPSS określone dla gminy jako silne. Działania rekomendowane do wdrożenia w celu zapobiegania suszom dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) na terenie gminy Wola Myśłowska to:

1. Zwiększanie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych;
2. Retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych;
3. Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększenia lub odtwarzania naturalnej retencji;
4. Analiza możliwości zwiększenia retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji;
5. Przebudowa urządzeń melioracji wodnych dla zwiększania retencji glebowej;
6. Wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych;
7. Budowa lub przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa lub przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych;
8. Przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych.

Rysunek 4 Obszary zagrożenia powodziowego w gminie Wola Myśłowska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dane.gov.pl – Mapa zagrożenia powodziowego (MZP)

5. Użytki rolne i leśne

Na obszarze gminy Wola Myśłowska dominuje krajobraz typowo rolniczy, w strukturze gruntów rolnych przeważają pola uprawne. Doliny rzeczne Wilgi oraz Świdra zajmują zbiorowiska łąkowe. Gleby występujące na terenie gminy posiadają klasy bonitacyjne od II do VI, dominują gleby średniej, słabej i najniższej jakości (IV – VI klasa bonitacyjna).

Zgodnie z danymi GUS z 2023 r. lesistość gminy kształtuje się na poziomie 16,1%. Powierzchnia lasów wynosi ok. 1 958,33 ha, z czego lasy publiczne zajmują powierzchnię ok. 645,33 ha (32,95% ogólnej powierzchni lasów), lasy prywatne 1 313,00 ha (67,05% ogólnej powierzchni lasów). Gmina Wola Myśłowska przynależy do Nadleśnictwa Łuków, które podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie.

Zwarte kompleksy lasów Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych występują w obrębach ewidencyjnych Wilczyska, Myśłów, Jarczew, Stara Huta. Lokalnie mało powierzchniowe grunty leśne występują w obrębach ewidencyjnych Świder, Baczków, Wola Myśłowska, Ksawerynów, Osiny. Występującymi siedliskami są las świeży, las wilgotny, las mieszany wilgotny, bór świeży, bór mieszany świeży, bór mieszany wilgotny, las mieszany świeży, ols oraz ols jesionowy. Wiek drzewostanu jest zróżnicowany – średnia wieku drzew wynosi ok. 53 lat.

6. Formy Ochrony Przyrody

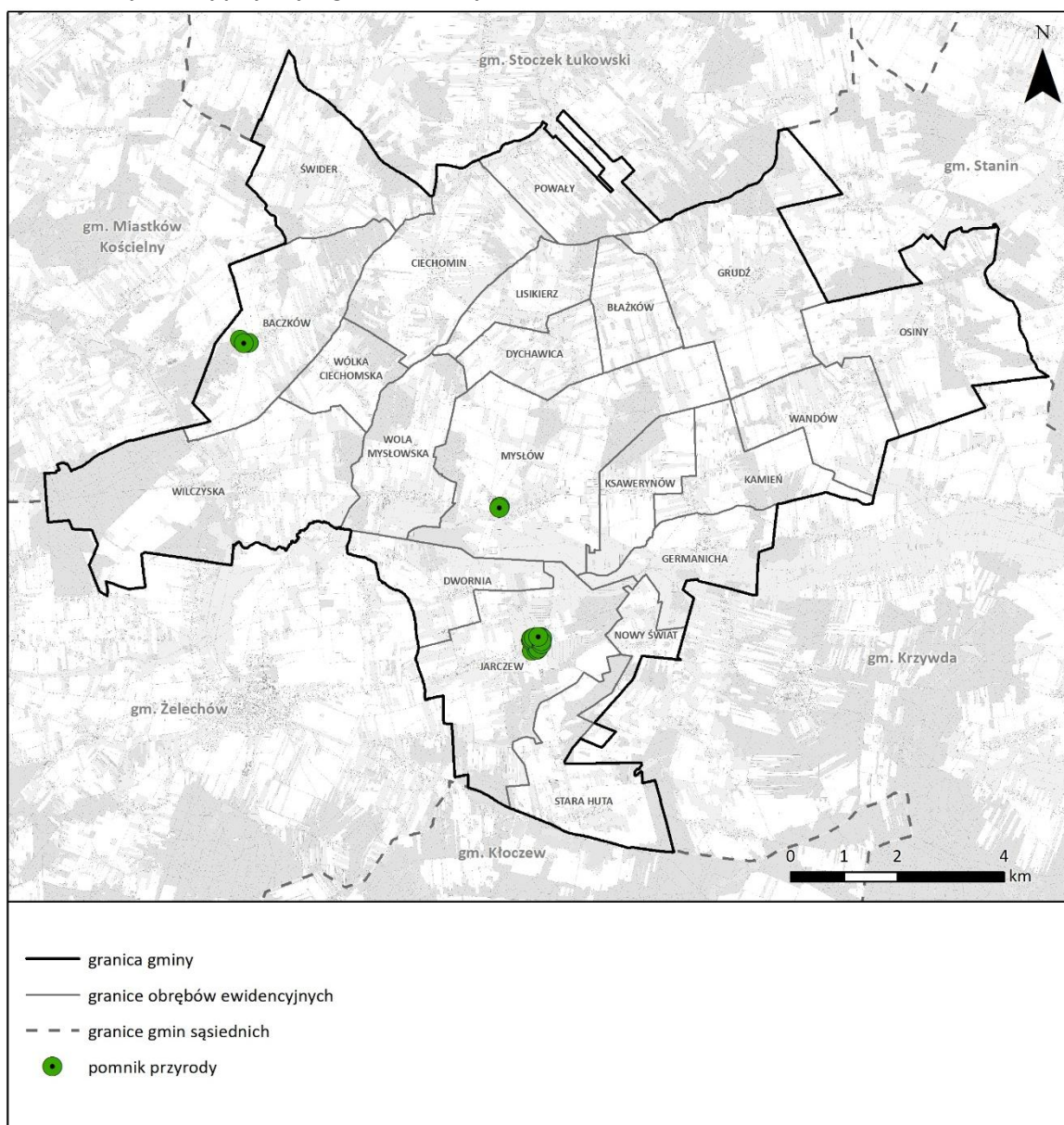
Na terenie gminy Wola Myśłowska objęto ochroną, w formie pomników przyrody, sędziwe drzewa. Brak jest innych obszarów i obiektów chronionych na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.).

Tabela 18 Rejestr pomników przyrody na terenie gminy Wola Myśłowska

Lp.	Typ pomnika	Gatunek drzewa	Podstawa prawna uznania za pomnik przyrody
1.	jednoobiektowy	jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>)	Zarządzenie Nr 24/86 Wojewody Siedleckiego z dnia 15 lipca 1986 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
2.	jednoobiektowy	jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>)	Zarządzenie Nr 24/86 Wojewody Siedleckiego z dnia 15 lipca 1986 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
3.	jednoobiektowy	dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Orzeczenie Nr 148 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Urzędzie Wojewódzkim w Siedlcach z dnia 23 sierpnia 1983 r. o uznaniu za pomnik przyrody.
4.	jednoobiektowy	grab zwyczajny (<i>Carpinus betulus</i>)	Orzeczenie Nr 148 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Urzędzie Wojewódzkim w Siedlcach z dnia 23 sierpnia 1983 r. o uznaniu za pomnik przyrody.
5.	jednoobiektowy	dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Orzeczenie Nr 149 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Urzędzie Wojewódzkim w Siedlcach z dnia 23 sierpnia 1983 r. o uznaniu za pomnik przyrody.
6.	wieloobiektowy (Aleja drzew)	lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>) kasztanowiec zwyczajny (<i>Aesculus hippocastanum</i>) grab zwyczajny (<i>Carpinus betulus</i>) klon pospolity (<i>Acer platanoides</i>)	Orzeczenie Nr 150 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Urzędzie Wojewódzkim w Siedlcach z dnia 23 sierpnia 1983 r. o uznaniu za pomnik przyrody.
7.	wieloobiektowy (grupa drzew)	jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>) lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	Orzeczenie Nr 151 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Urzędzie Wojewódzkim w Siedlcach z dnia 23 sierpnia 1983 r. o uznaniu za pomnik przyrody.

Źródło: crfop.gdos.gov.pl – Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody

Rysunek 5 Formy ochrony przyrody w gminie Wola Myśłowska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

7. Stan środowiska naturalnego

Monitoring jakości powietrza na terenie województwa lubelskiego prowadzony jest w ramach państwowego monitoringu środowiska przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (Departament Monitoringu Środowiska). Oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy, liczba stref w województwie lubelskim wynosi 2. Obszar gminy Wola Myśłowska zaliczany jest do strefy lubelskiej, w której ocena jakości powietrza prowadzona jest zarówno pod kątem ochrony zdrowia ludzi jak i ochrony roślin.

Zgodnie z „Roczną oceną jakości powietrza w województwie lubelskim – raport wojewódzki za

rok 2024”¹⁰ na obszarze strefy lubelskiej największym problemem są wysokie stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀. Podobnie jak w latach poprzednich, wysokie wartości stężeń tego zanieczyszczenia rejestrowano w okresach grzewczych (styczeń – marzec, październik – grudzień), co wskazuje, że główną przyczyną podwyższonych stężeń jest „niska emisja” pochodząca z indywidualnego ogrzewania budynków. W sezonie letnim rejestrowany był również wzrost stężeń ozonu, spowodowany obecnością w atmosferze jego prekursorów oraz, w dużej mierze, warunkami meteorologicznymi.

Tabela 19 Wynikowe klasy strefy lubelskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych pod kątem ochrony zdrowia i roślin

kryterium	symbol klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń										
	NO ₂ ¹¹	SO ₂	CO	PM ₁₀	PM _{2,5}	B(a)P	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
ze względu na ochronę zdrowia ludzi	A	A	A	A	A/A1	C	A	A	A	A	A/ D2
ze względu na ochronę roślin	A	A	⁻¹²	-	-	-	-	-	-	-	A/ D2

gdzie:

klasa A – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych;

klasa A1 – stężenia pyłu PM_{2,5} nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla II fazy;

klasa D2 – stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim – raport wojewódzki za rok 2024. Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Lublinie Departamentu Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, 2025

Zagrożenie dla jakości wód podziemnych i powierzchniowych może stanowić nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa w przypadku, gdy rozwój sieci kanalizacyjnej nie idzie w parze z rozwojem sieci wodociągowej. Zgodnie z danymi GUS z 2023 r., na obszarze gminy Wola Myśłowska, z wodociągu korzysta 84,1% mieszkańców, natomiast do sieci kanalizacyjnej podłączone jest jedynie 37,6% mieszkańców. Na terenach, gdzie budowa kanalizacji sanitarnej nie jest ekonomicznie uzasadniona mieszkańcy korzystają z przydomowych oczyszczalni ścieków lub zbiorników bezodpływowych. Niewłaściwe zagospodarowanie ścieków, np. w nieszczelnych szambach, stanowi znaczące zagrożenie dla stanu czystości wód podziemnych i powierzchniowych. Na terenie gminy Wola Myśłowska znajduje się 360 sztuk zbiorników bezodpływowych oraz 9 oczyszczalni przydomowych (GUS, stan na 31 XII 2023 r.).

Jako główne zagrożenie klimatu akustycznego na terenie gminy Wola Myśłowska należy wskazać hałas komunikacyjny, pochodzący z drogi wojewódzkiej nr 807 Maciejowice – Łuków. Zgodnie z Generalnym Pomiarem Ruchu przeprowadzonym przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych

¹⁰ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Lublinie Departamentu Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, 2025

¹¹ dla roślin NO_x

¹² nie przeprowadzono klasyfikacji

i Autostrad w 2020/2021 na drogach krajowych i wojewódzkich¹³ ruch samochodowy na ww. drodze jest dość wzmożony, a ponadto poruszają się po niej także pojazdy ciężarowe, których ruch powoduje znacznie większą uciążliwość akustyczną w porównaniu do samochodów osobowych.

Tabela 20 Średni Dobowy Ruch Roczny dla DW807

numer drogi	opis odcinka		SDRR poj. silnikowe ogółem (poj./dobę)
	długość (km)	nazwa	
807	15,5	GOŃCZYCE /S17/ - GR. WOJ.	3 157
807	31,748	GR. WOJ. - ŁUKÓW	1 993

Źródło: Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021

Potencjalnym źródłem hałasu jest również działalność gospodarcza, przy czym uciążliwość akustyczna ma charakter lokalny i dotyczy zabudowy mieszkalnej zlokalizowanej w pobliżu zakładów usługowych oraz produkcyjnych.

Hałas związany z terenami rolnymi ma charakter sezonowy i wynika on z prowadzenia prac polowych z użyciem ciężkiego sprzętu.

Zgodnie z danymi Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska¹⁴ na terenie gminy Wola Myśłowska nie występują zakłady dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii (ZDR) oraz zakłady zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR).

8. Podsumowanie obszaru klimatyczno-środowiskowego

Gmina Wola Myśłowska charakteryzuje się typowo rolniczym krajobrazem w postaci mozaiki pól uprawnych, łąk i pastwisk oraz nielicznymi i niewielkimi kompleksami leśnymi. Tereny gminy nie zostały objęte obszarowymi formami ochrony przyrody, a jedynie ochroną w postaci pomnika przyrody objęto sędziwe drzewa w Baczkowie, Myśłowie oraz Jarczewie. Na tle całego obszaru gminy, pod względem atrakcyjności przyrodniczej i krajobrazowej, odznacza się:

- dolina Świdra i jego dopływów,
- dolina Wilgi z rozległymi łąkami, kompleksami stawów w okolicach Woli Myśłowskiej i Jarczewa oraz w okolicy miejscowości Wilczyska,
- Las Wilczyński.

Ogólnie obszar gminy charakteryzuje się dobrym stanem środowiska naturalnego. Zwiększona emisja zanieczyszczeń do powietrza w sezonie grzewczym czy zagrożenia dla jakości wód podziemnych i powierzchniowych spowodowane nieuregulowaną gospodarką wodno-ściekową stanowią problemy typowe dla obszaru całej Polski.

¹³ Generalny Pomiar Ruchu 2020/21, GDDKiA: <https://www.gov.pl/web/gddkia/generalny-pomiar-ruchu-20202021>

¹⁴ <https://www.gov.pl/web/gios/di-zaklady-stwarzajace-zagrozenie-wystapienia-powaznej-awarii-przemyslowej>

VI. OBSZAR PRZESTRZENNY

1. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy

Powiązania przestrzenne gminy

Gmina Wola Myśłowska leży na granicy województwa lubelskiego i mazowieckiego. Sprawia to, że mieszkańcy zamieszkujący gminę mogą korzystać również z infrastruktury i usług sąsiednich gmin województwa mazowieckiego. Położenie na obrzeżach województwa powoduje jednak także problemy, jeśli chodzi o realizację inwestycji, współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego czy organizację transportu publicznego.

Przez teren gminy biegnie droga wojewódzka nr 807 Maciejowice – Sobolew – Żelechów – Łuków. Ma ona szczególne znaczenie dla gminy, ponieważ łączy ją z miastem powiatowym, czyli Łukowem. Łuków zapewnia dostęp do ważniejszych usług administracyjnych, edukacyjnych oraz zdrowotnych. Ze względu na niewielką odległość, ważnym ośrodkiem powiatowym dla gminy jest także Garwolin, w którym również znajdują się obiekty oświaty, ochrony zdrowia, a także zakłady pracy.

Odległości od najbliższych i największych ośrodków miejskich wynoszą:

- Łuków (woj. Lubelskie) – 36 km,
- Lublin (woj. Lubelskie) – 102 km,
- Garwolin (woj. Mazowieckie) – 30 km,
- Siedlce (woj. Mazowieckie) – 50 km,
- Warszawa (woj. Mazowieckie) – 104 km.

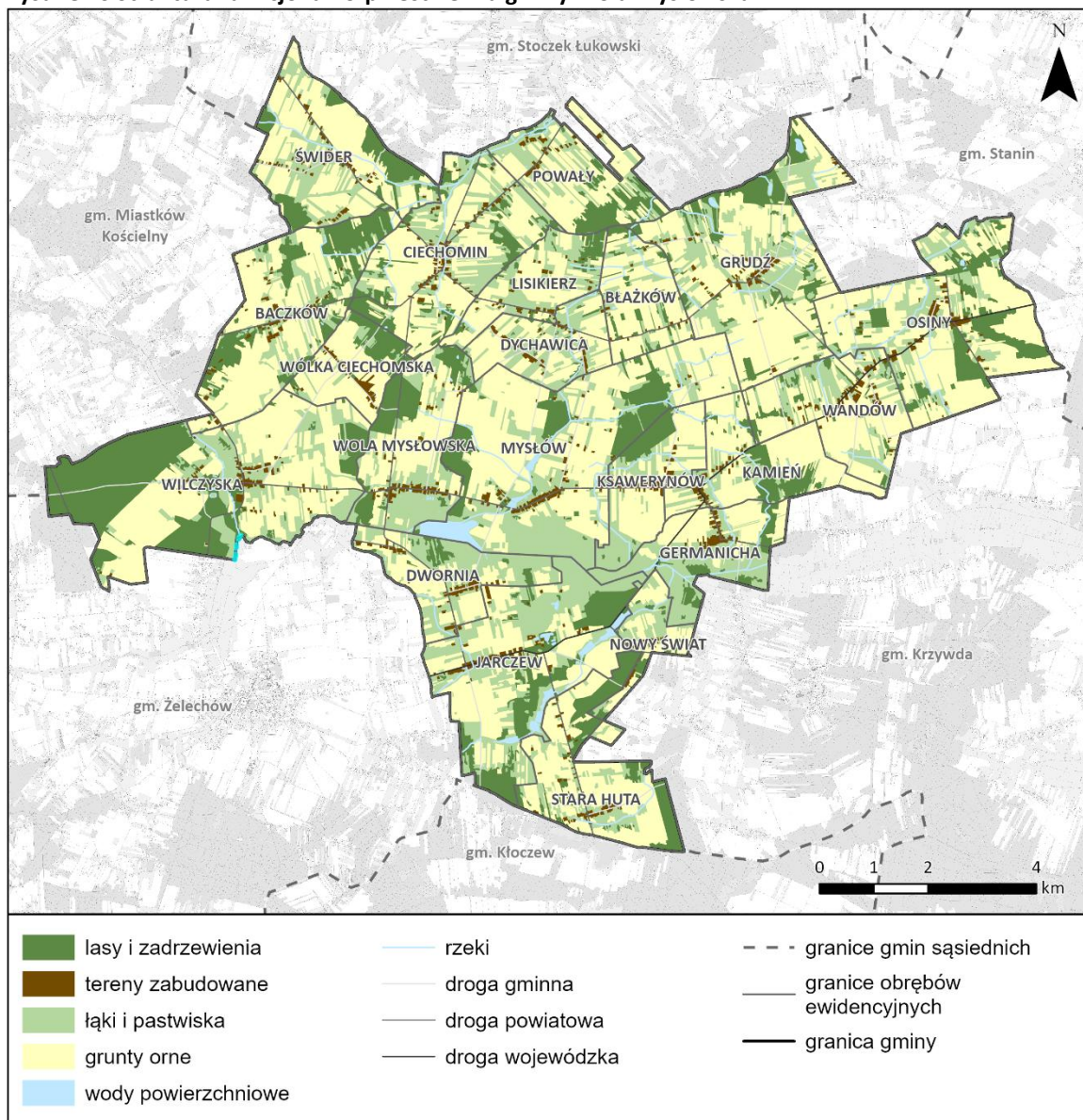
Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy

Gmina Wola Myśłowska nie posiada typowej struktury przestrzennej z wyraźnym centrum osadnictwa. Siedziba gminy, pomimo, że jest ośrodkiem pełniącym funkcje administracyjne i kulturalne w gminie nie jest jej największą miejscowością. Historycznie gmina zawsze miała charakter wiejski, a jej teren składał się z wielu niewielkich miejscowości. Nigdy zatem nie wytworzył się w niej układ urbanistyczny typowy dla miast i miasteczek handlowych.

W gminie Wola Myśłowska dominuje zabudowa zagrodowa w typie zabudowy ulicowej tzn. kształtująca się wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Poza tym część gospodarstw rolnych jest rozproszona wśród gruntów rolnych. Na terenie gminy nie ma wyraźnych przestrzeni funkcjonalnych czy centrów usługowych. Ośrodki administracyjne zlokalizowane są w miejscowości Wola Myśłowska.

Gmina ma charakter typowo rolniczy. Około 81% powierzchni gminy (9 867,23 ha) zajmują użytki rolne. Lasy to około 11% powierzchni gminy (1 313,37 ha). Najwięcej lasów znajduje się w zachodniej i centralnej części gminy. Gospodarstwa rolne są rozdrobnione, o bardzo małej powierzchni. Najważniejszą rzeką przepływającą przez teren gminy jest Wilga (prawy dopływ Wisły) zlokalizowana w południowej części gminy. Przez teren gminy przepływają również różne ciekі wodne oraz rzeki takie jak Dąbrówka, Myśłówka, Świder i Wilkojadka.

Rysunek 6 Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Wola Myśłowska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych

2. Polityka przestrzenna gminy

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz plan ogólny

Dla terenu gminy Wola Myśłowska obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjęte uchwałą Nr XVIII/144/2001 Rady Gminy Wola Myśłowska z dnia 30 kwietnia 2001 r. Studium zmieniane było uchwałami:

- Nr III/12/2006 Rady Gminy Wola Myśłowska z dnia 19 grudnia 2006 roku,
- Nr VI/12/2011 Rady Gminy Wola Myśłowska z dnia 29 kwietnia 2011 roku,
- Nr XVI/86/2012 Rady Gminy Wola Myśłowska z dnia 17 sierpnia 2012 roku,
- Nr IX/50/2019 Rady Gminy Wola Myśłowska z dnia 4 listopada 2019 roku.

Studium wskazuje kierunki zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy obejmując m.in. obszary przeznaczone do zalesienia oraz tereny ochrony środowiska przyrodniczego, a największą część terenów przeznaczona jest pod obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Wprowadzane zmiany studium miały charakter punktowy i dotyczyły m.in. wyznaczenia terenów pod zabudowę mieszkaniową i zagrodową, terenów zalesień, terenów oczyszczalni ścieków, lokalizację stanowisk archeologicznych i innych elementów wynikających z uwarunkowań w zagospodarowaniu. Zmiany miały na celu dostosowanie kierunków zagospodarowania do zmieniających się uwarunkowań i potrzeb gminy. Studium nie wyznacza większych terenów przemysłowych i usługowych. Tereny inwestycyjne ograniczają się do pojedynczych działek lub niewielkich obszarów.

Na podstawie Uchwały Nr XI/45/2025 Rady Gminy Wola Myśłowska z dnia 14 kwietnia 2025 r. rozpoczęto sporządzanie planu ogólnego gminy Wola Myśłowska, który zastąpi dotychczas obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Ustalenia nowego dokumentu będą stanowiły podstawę do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Na terenie gminy obowiązuje 7 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Pokrycie gminy planami miejscowymi wynosi 100%. W 2004 roku uchwalony został miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Wola Myśłowska pokrywający w całości gminę, natomiast w późniejszych latach plan był w zależności od potrzeb zmieniany. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wyznaczono najwięcej terenów przeznaczonych pod rolnictwo, jednak przewidziano również funkcje mieszkaniowe oraz usługowe skoncentrowane głównie w sąsiedztwie obszarów już zabudowanych i w centrach miejscowości. W planach uwzględniono także tereny produkcyjne i składowania. Tereny poeksploatacyjne przeznaczone do rekultywacji leśnej rozproszone są po całej gminie, natomiast w zachodniej części gminy, w rejonie Wilczysk, wyznaczono tereny powierzchniowej eksploatacji surowców. Zmiany wprowadzone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego z 2021 roku nakierowane są na rozszerzenie funkcji mieszkaniowych oraz wyznaczenie terenów pod realizację elektrowni fotowoltaicznych i zbiornika wodnego.

Tabela 21 Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz zmiany planu gminy Wola Myśłowska

Lp.	Nazwa	Nr uchwały	Data uchwały	Powierzchnia (ha)
1.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Wola Myśłowska	X/83/2004	19 marca 2004 r.	12 105,07
2.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wola Myśłowska	III/13/2006	19 grudnia 2006 r.	0,89
3.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wola Myśłowska – I etap	VI/31/2011	29 kwietnia 2011 r.	73,91
4.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wola Myśłowska – II etap	XVI/88/2012	17 sierpnia 2012 r.	2,57
5.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wola Myśłowska – etap I	XVII/96/2020	6 listopada 2020 r.	155,59
6.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wola Myśłowska – etap II	XXVII/157/2021	30 grudnia 2021 r.	3,43
7.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części miejscowości Jarczew	XXVIII/171/2022	25 marca 2022 r.	226,79

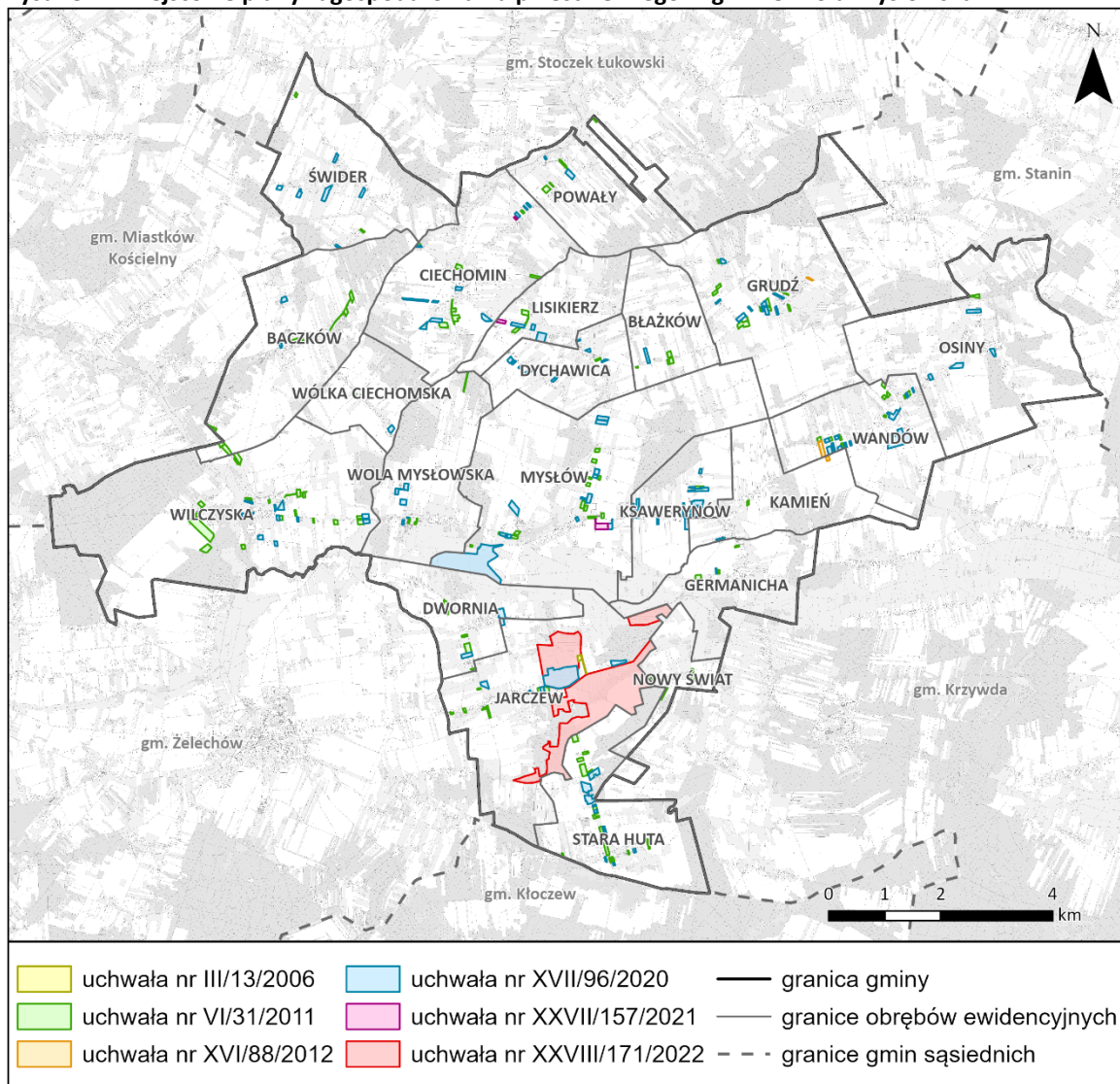
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wolamyslowska.e-mapa.net

Ponieważ obszar gminy w całości objęty jest ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, proces inwestycyjny opiera się w oparciu o zapisy tych planów, a na terenie gminy nie są wydawane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Z Oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wola Myśłowska oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przyjętej uchwałą Nr XIX/110/2017 z dnia 27 marca 2017 r. wynika, iż obowiązujące w gminie plany miejscowe sporządzane były w różnych okresach i w warunkach różnych przepisów prawa, dlatego różnią się poziomem szczegółowości i aktualnością. Po wejściu w życie planu ogólnego miejscowe plany

zagospodarowania przestrzennego będą dalej obowiązywać, jednak ich zmiany będą opracowywane zgodnie z ustaleniami planu ogólnego oraz polityką przestrzenną gminy określoną w strategii rozwoju gminy.

Rysunek 7 Miejsowe plany zagospodarowania przestrzennego w gminie Wola Mysłowska¹⁵

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wolamyslowska.e-mapa.net

¹⁵ Na rysunku nie ukazano miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wola Mysłowska przyjętego uchwałą nr X/83/2004 z dnia 19 marca 2004 r., który obejmuje całą powierzchnię gminy

3. Zabytki

Rejestr Zabytków

W gminie Wola Myśłowska znajdują się cztery obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa lubelskiego.

Tabela 22 Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków

Lp.	Miejscowość	Nazwa obiektu	Czas powstania	Nr w rejestrze
1.	Baczków	Park krajobrazowy	Baczków, 21-426 Wola Myśłowska	A/1170
2.	Jarczew	Dwór i park	Jarczew 95, 21-426 Wola Myśłowska	A/964
3.	Wilczyska	Zespół dworski (dwór, park, brama z dawnego ogrodzenia zespołu)	Wilczyska 85 21-426 Wola Myśłowska	A/662
4.	Wólka Ciechomska	Ruiny fortalicji – tzw. „Zamczysko” (system wałów i fos, resztki umocnień, fundamenty dawnej budowli mieszkalnej, najbliższe otoczenie)	dz. nr 1046	A/663

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych urzędu gminy

Gminna Ewidencja Zabytków

Do gminnej ewidencji zabytków wpisanych jest 17 obiektów. Są to obiekty takie jak kapliczki, cmentarze, mogiły, kwatera żołnierska, park oraz spichlerz.

Tabela 23 Wykaz obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków z wyłączeniem wpisanych do rejestru zabytków

Lp.	Miejscowość	Nazwa obiektu	Adres	Czas powstania
1.	Ciechomin	Kapliczka przydrożna	Ciechomin 21-426 Wola Myśłowska Dz. Nr 508/4	II połowa XIX w.
2.	Kamień	Spichlerz	Kamień 32, 21-426 Wola Myśłowska	XIX w.
3.	Myśłów	Park (Zespół Dworski)	Myśłów 21-426 Wola Myśłowska Dz. Nr 239/9	XIX w.
4.	Myśłów	Mogiła zbiorowa powstańców z 1863 r.	Myśłów 21-426 Wola Myśłowska Dz. Nr 48	1863 r.
5.	Świder	Kapliczka przydrożna	Świder 21-426 Wola Myśłowska Dz. Nr 918/2	1940 r.
6.	Wandów	Cmentarz Rzymskokatolicki	Wandów 21-426 Wola Myśłowska Dz. Nr 590	XX w.
7.	Wandów	Kwatera żołnierska z okr. II Wojny Światowej	Wandów – cmentarz parafialny 21-426 Wola Myśłowska Dz. Nr 590	XX w.
8.	Wilczyska	Cmentarz przykościelny	Wilczyska 21-426 Wola Myśłowska Dz. Nr 805/2	XVI w.
9.	Wilczyska	Cmentarz Rzymskokatolicki i ogrodzenie z bramą	Wilczyska 21-426 Wola Myśłowska Dz. Nr 807	XIX w.

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ I KLIMATYCZNO-
ŚRODOWISKOWEJ GMINY WOLA MYŚŁOWSKA**

10.	Wilczyska	Pomnik (mogiła) Powstańców poległych w Bitwie pod Mysłowem	Wilczyska 21-426 Wola Mysłowska Cmentarz parafialny Dz. Nr 807	XIX w.
11.	Wilczyska	Mogiła żołnierska z II Wojny Św.	Wilczyska 21-426 Wola Mysłowska cmentarz parafialny Dz. Nr 807	1939 r.
12.	Wilczyska	Nagrobek rodziny Korzybskich	Wilczyska 21-426 Wola Mysłowska – cmentarz parafialny Dz. Nr 807	XIX w.
13.	Wilczyska	Kapliczka przydrożna	Wilczyska 21-426 Wola Mysłowska Dz. Nr 1046	XIX w.
14.	Wilczyska	Młyn	Wilczyska 21-426 Wola Mysłowska Dz. Nr 1	XIX w.
15.	Wola Mysłowska	Młyn	Wola Mysłowska 48 21-426 Wola Mysłowska Dz. Nr 714	Początek XX w.
16.	Wola Mysłowska	Zbiorowa mogiła żołnierska z okresu II Wojny Światowej.	Wola Mysłowska 21-426 Wola Mysłowska Dz. Nr 724/4 Przy budynku Urzędu Gminy	XX w.
17.	Wólka Ciechomska	Kapliczka przydrożna	Wólka Ciechomska 21-426 Wola Mysłowska Dz. Nr 253, 254 Naprzeciwko posesji nr 34	Początek XX w.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych urzędu gminy

Zabytki archeologiczne

Na terenie gminy Wola Mysłowska zlokalizowanych jest 166 zabytków archeologicznych. Najwięcej mieści się w Wilczyskach.

Tabela 24 Wykaz zabytków archeologicznych na terenie gminy Wola Mysłowska

Lp.	Miejscowość	Nr stanowiska na obszarze	Nr stanowiska w miejscowości	Obszar AZP
1.	Baczków	9	1	64-75
2.	Baczków	10	2	64-75
3.	Baczków	11	3	64-75
4.	Baczków	39	4	64-75
5.	Błazków	3	1	64-76
6.	Ciechomin	4	1	64-75
7.	Ciechomin	5	2	64-75
8.	Ciechomin	12	3	64-75
9.	Ciechomin	13	4	64-75
10.	Ciechomin	14	5	64-75
11.	Ciechomin	36	6	64-75
12.	Ciechomin	37	7	64-75
13.	Ciechomin	38	8	64-75
14.	Dwornia	78	1	65-75
15.	Dwornia	79	2	65-75
16.	Dwornia	80	3	65-75
17.	Dwornia	81	4	65-75
18.	Dwornia	82	5	65-75
19.	Dwornia	83	6	65-75
20.	Dwornia	84	7	65-75

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ I KLIMATYCZNO-
ŚRODOWISKOWEJ GMINY WOLA MYŚŁOWSKA**

21.	Dwornia	85	8	65-75
22.	Dwornia	89	9	65-75
23.	Dwornia	90	10	65-75
24.	Dwornia	91	11	65-75
25.	Dwornia	92	12	65-75
26.	Dwornia	93	13	65-75
27.	Dwornia	94	14	65-75
28.	Dwornia	119	15	65-75
29.	Dwornia	120	16	65-75
30.	Dwornia	121	17	65-75
31.	Dwornia	122	18	65-75
32.	Dwornia	125	12	65-75
33.	Dwornia	126	13	65-75
34.	Germanicha	1	1	65-76
35.	Germanicha	2	2	65-76
36.	Grudź	4	1	64-76
37.	Jarczew	86	1	65-75
38.	Jarczew	87	2	65-75
39.	Jarczew	88	3	65-75
40.	Jarczew	123	4	65-75
41.	Jarczew	124	5	65-75
42.	Jarczew	127	6	65-75
43.	Jarczew	128	7	65-75
44.	Ksawerynów	14	1	65-76
45.	Ksawerynów	15	2	65-76
46.	Liskierz	7	1	64-75
47.	Liskierz	8	2	64-75
48.	Mysłów	65	1	65-75
49.	Mysłów	66	2	65-75
50.	Mysłów	67	3	65-75
51.	Mysłów	68	4	65-75
52.	Mysłów	69	5	65-75
53.	Mysłów	70	6	65-75
54.	Mysłów	71	7	65-75
55.	Mysłów	72	8	65-75
56.	Mysłów	73	9	65-75
57.	Mysłów	74	10	65-75
58.	Mysłów	75	11	65-75
59.	Mysłów	76	12	65-75
60.	Mysłów	77	13	65-75
61.	Mysłów	95	14	65-75
62.	Mysłów	96	15	65-75
63.	Mysłów	97	16	65-75
64.	Mysłów	98	17	65-75
65.	Mysłów	99	18	65-75
66.	Mysłów	106	19	65-75
67.	Mysłów	17	20	65-76
68.	Mysłów	131	20	65-75
69.	Mysłów	132	21	65-75

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ I KLIMATYCZNO-
ŚRODOWISKOWEJ GMINY WOLA MYŚŁOWSKA**

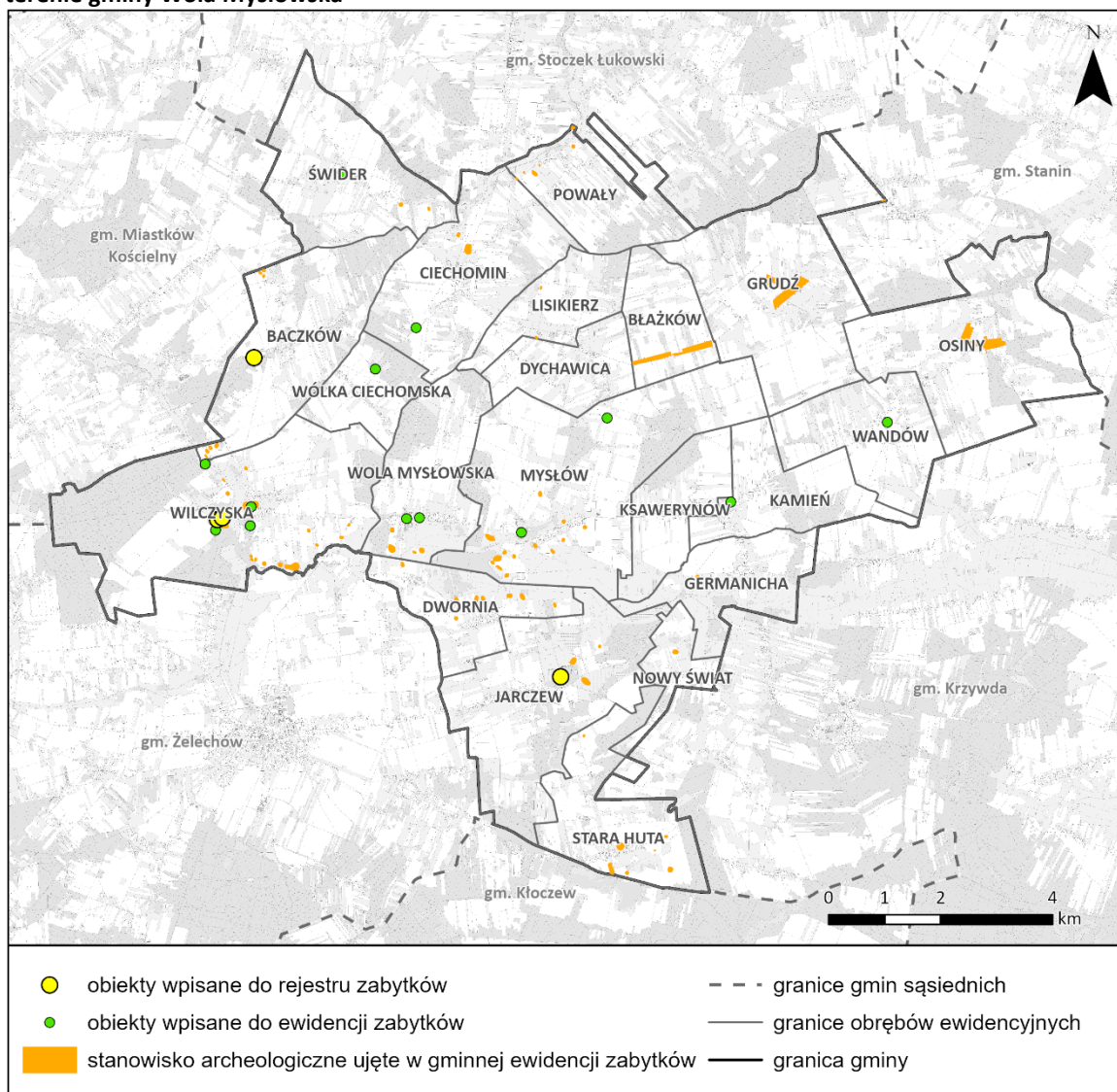
70.	Mysłów	133	22	65-75
71.	Mysłów	134	23	65-75
72.	Mysłów	135	24	65-75
73.	Mysłów	136	25	65-75
74.	Mysłów	137	26	65-75
75.	Mysłów	138	27	65-75
76.	Mysłów	139	28	65-75
77.	Mysłów	140	29	65-75
78.	Mysłów	141	30	65-75
79.	Mysłów	142	31	65-75
80.	Mysłów	143	32	65-75
81.	Błazków	13	1	64-76
82.	Nowy świat	3	1	65-76
83.	Nowy świat	4	2	65-76
84.	Nowy świat	5	3	65-76
85.	Nowy świat	6	4	65-76
86.	Osiny	1	1	64-76
87.	Osiny	5	2	64-76
88.	Powały	2	1	64-75
89.	Powały	6	2	64-75
90.	Powały	15	3	64-75
91.	Powały	16	4	64-75
92.	Powały	17	5	64-75
93.	Stara Huta	1	1	66-76
94.	Stara Huta	27	2	66-76
95.	Stara Huta	28	3	66-76
96.	Stara Huta	29	4	66-76
97.	Stara Huta	30	5	66-76
98.	Stara Huta	31	6	66-76
99.	Stara Huta	32	7	66-76
100.	Stara Huta	33	8	66-76
101.	Świder	25	1	64-75
102.	Świder	26	2	64-75
103.	Świder	27	3	64-75
104.	Świder	28	4	64-75
105.	Świder	29	5	64-75
106.	Świder	30	6	64-75
107.	Świder	31	7	64-75
108.	Świder	32	8	64-75
109.	Świder	33	9	64-75
110.	Świder	34	10	64-75
111.	Świder	35	11	64-75
112.	Świder	40	12	64-75
113.	Świder	41	13	64-75
114.	Świder	42	1	64-75
115.	Świder	43	2	64-75
116.	Wandów	16	1	65-76
117.	Wilczyska	37	1	65-75
118.	Wilczyska	38	2	65-75

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ I KLIMATYCZNO-
ŚRODOWISKOWEJ GMINY WOLA MYŚŁOWSKA**

119.	Wilczyńska	39	3	65-75
120.	Wilczyńska	40	4	65-75
121.	Wilczyńska	41	5	65-75
122.	Wilczyńska	42	6	65-75
123.	Wilczyńska	43	7	65-75
124.	Wilczyńska	45	8	65-75
125.	Wilczyńska	46	9	65-75
126.	Wilczyńska	47	10	65-75
127.	Wilczyńska	48	11	65-75
128.	Wilczyńska	49	12	65-75
129.	Wilczyńska	50	13	65-75
130.	Wilczyńska	51	14	65-75
131.	Wilczyńska	52	15	65-75
132.	Wilczyńska	53	16	65-75
133.	Wilczyńska	54	17	65-75
134.	Wilczyńska	55	18	65-75
135.	Wilczyńska	56	19	65-75
136.	Wilczyńska	57	20	65-75
137.	Wilczyńska	58	21	65-75
138.	Wilczyńska	105	22	65-75
139.	Wilczyńska	44	23	65-75
140.	Wilczyńska	100	24	65-75
141.	Wilczyńska	101	25	65-75
142.	Wilczyńska	102	26	65-75
143.	Wilczyńska	103	27	65-75
144.	Wilczyńska	104	28	65-75
145.	Wilczyńska	1	29	65-74
146.	Wilczyńska	2	30	65-74
147.	Wilczyńska	107	29	65-75
148.	Wilczyńska	108	30	65-75
149.	Wilczyńska	109	31	65-75
150.	Wilczyńska	110	32	65-75
151.	Wilczyńska	111	33	65-75
152.	Wilczyńska	112	34	65-75
153.	Wilczyńska	113	35	65-75
154.	Wilczyńska	114	36	65-75
155.	Wilczyńska	115	37	65-75
156.	Wilczyńska	116	38	65-75
157.	Wola Myśłowska	59	1	65-75
158.	Wola Myśłowska	60	2	65-75
159.	Wola Myśłowska	61	3	65-75
160.	Wola Myśłowska	62	4	65-75
161.	Wola Myśłowska	63	5	65-75
162.	Wola Myśłowska	64	6	65-75
163.	Wola Myśłowska	117	7	65-75
164.	Wola Myśłowska	118	8	65-75
165.	Wola Myśłowska	129	9	65-75
166.	Wola Myśłowska	130	10	65-75

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wola Myśłowska

Rysunek 8 Zabytki wpisane do rejestru zabytków, gminnej ewidencji zabytków oraz zabytki archeologiczne na terenie gminy Wola Myśłowska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Instytutu Dziedzictwa

4. Transport i komunikacja

Komunikacja drogowa

Najbliżej gminy położoną drogą krajową jest droga nr 76 - Wilga - Garwolin - Łuków i znajduje się ona na północ od granic gminy.

Drogi wojewódzkie na terenie gminy:

- 807 Maciejowice – Sobolew – Żelechów - Łuków

Drogi powiatowe na terenie gminy:

- 1324 L Jarczew – Ciechomin – Stoczek Łukowski,
- 1325 L Dębek - Osiny – Krzywda,
- 1326 L (Zwola Poduchowna) gr. woj. – Ciechomin – Guzówka-Jedlanka,
- 1327 L Ciechomin – Świder – Jagodne,
- 1328 L Kamień – Wola Myśłowska – Wilczyńska,

- 1329 L (Miastków Kościelny) gr. woj. – Wilczyska – gr. woj. (Żelechów),
- 1331 L Jarczew – dr. pow. 1346 L,
- 1332 L Ciechomin – Grudź – Wandów,
- 1341 L Fiukówka – Kamień,
- 1342 L Nowy Świat – Krzywda.

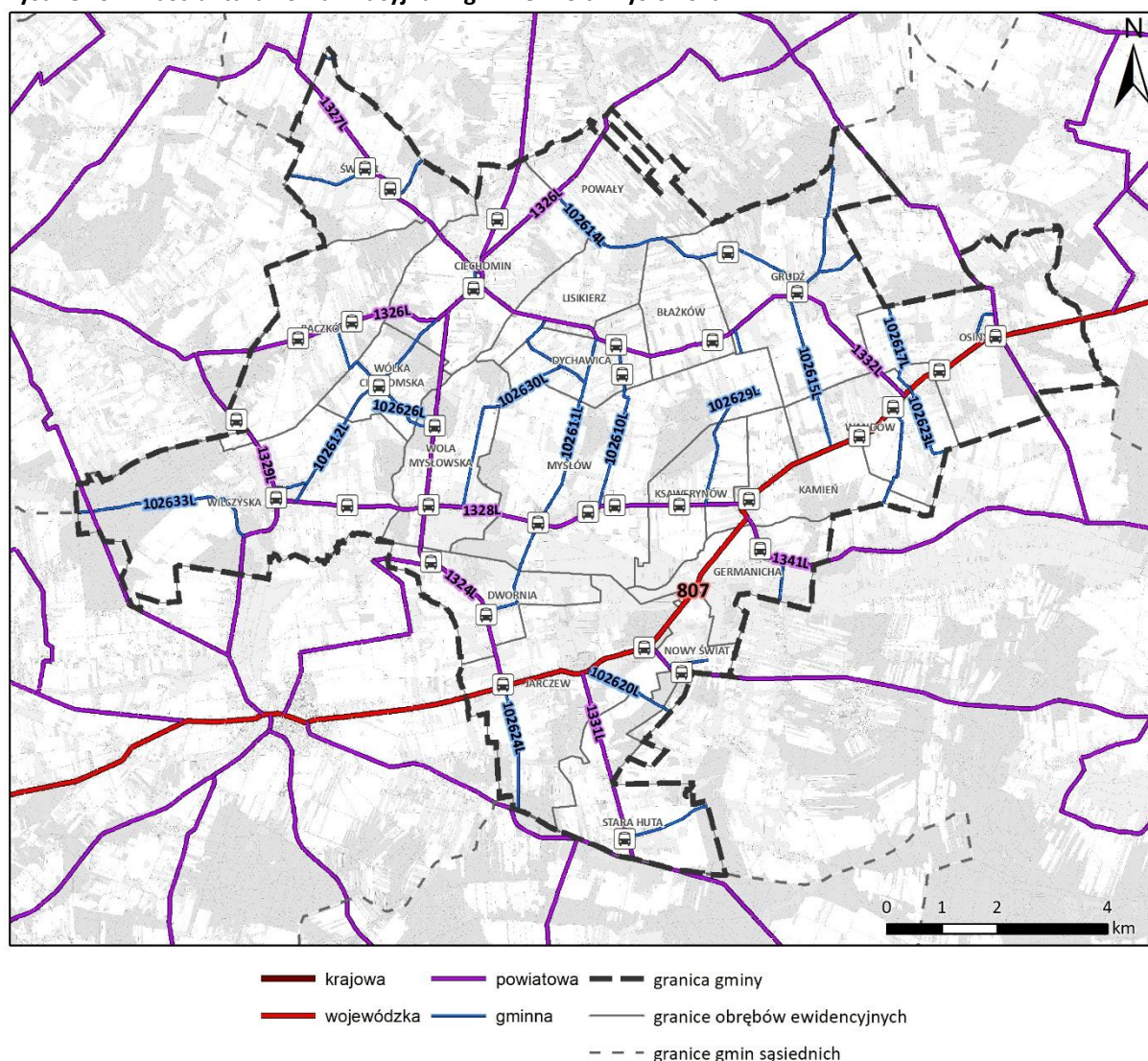
Drogi gminne na terenie gminy Wola Myśłowska:

- 102540 L Świder – Januszówka,
- 102541 L Grudź – Turzec,
- 102610 L Myśłów – Dychawica,
- 102611 L Dwornia – Lisikierz,
- 102612 L Ciechomin – Wilczyska,
- 102613 L (Suchowola) - gr. woj. - Świder,
- 102614 L Ciechomin – Grudź,
- 102615 L dr. woj. 807 - Grudź,
- 102616 L Wewnętrzne – Grudź,
- 102617 L Wewnętrzne - Wandów,
- 102618 L gr. woj. - Zasiadały - dr. pow. 1330 L,
- 102619 L Podosie - Gołe Łazy - Stara Huta,
- 102620 L Gołe Łazy - dr. woj. 807 (Jarczew),
- 102621 L Podosie – Germanicha,
- 102622 L Teodorów - Kasyldów - dr. woj. 807,
- 102623 L Kolonia Fiukówka - Wandów,
- 102624 L Jarczew - dr. pow. 1346 L (Huta Zadybska),
- 102625 L droga we wsi Wilczyska,
- 102626 L droga pow. 1324 L - Wólka Ciechomska – Baczków,
- 102627 L droga we wsi Ciechomin,
- 102628 L dr. pow. 1332 L (Ciechomin) - Dychawica - dr. gm. 102611 L,
- 102629 L Ksawerynów – Błazków,
- 102630 L Wola Myśłowska – Dychawica,
- 102631 L droga we wsi Nowy Świat,
- 102632 L droga we wsi Osiny,
- 102633 L dr. pow. 1330 L (Zasiadały) - dr. pow. 1329 L (Wilczyska).

Transport publiczny

Transport publiczny w gminie obsługiwany jest jedynie poprzez komunikację autobusową i organizowany jest przez PKS w Łukowie S.A. Według danych GUS w gminie znajduje się 46 przystanków autobusowych, z czego właścicielem ośmiu jest gmina, a pozostałych powiat. Przystanki autobusowe umiejscowione są na trasie drogi wojewódzkiej nr 807 oraz w każdej miejscowości gminnej.

Rysunek 9 Infrastruktura komunikacyjna w gminie Wola Mysłowska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDOT10k

5. Infrastruktura techniczna

Zaopatrzenie w wodę

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2023 r. w gminie Wola Myśłowska długość eksploatowanej sieci wodociągowej wynosiła 109,9 km. Funkcjonowało 1 340 przyłączy. Według danych Urzędu Gminy w Woli Myśłowskiej, z sieci wodociągowej korzysta około 84,1% mieszkańców gminy. Woda w gminie pobierana jest z dwóch studni ujęcia wody w Wilczyskach oraz z jednej studni ujęcia wody w miejscowości Osiny.

Odprowadzanie ścieków i wód opadowych

Długość sieci kanalizacyjnej w gminie jest znacznie krótsza niż sieci wodociągowej i wynosi 46,4 km. Gospodarstwa bez dostępu do sieci kanalizacji sanitarnej korzystają z przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych, z których nieczystości wywożone są do oczyszczalni ścieków. Gmina Wola Mysłowska korzysta z oczyszczalni znajdującej się w miejscowości Jarczew. W 2024 r. rozpoczęto rozbudowę oczyszczalni ścieków służącą zwiększeniu przepustowości obiektu. Na terenie

gminy funkcjonuje także program dofinansowań do realizacji przydomowych oczyszczalni ścieków współfinansowany ze środków Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Zarówno sieć wodociągowa, jak i kanalizacyjna jest przez władze gminy systematycznie modernizowana i rozbudowywana. Rozwój systemu odprowadzania ścieków jest szczególnie ważny dla zachowania prawidłowej czystości wód i gleb.

Zaopatrzenie w gaz

Przez teren gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia Gończyce – Łuków – Siedlce. Długość czynnego gazociągu wynosi 77 650 metrów i obejmuje 654 przyłącza, jednak sieć jest stale rozbudowywana. Do sieci gazowej dostęp ma część mieszkańców m. in. w miejscowościach Wilczyska, Wola Myśłowska, Myśłów, Ksawerynów, Germanicha.

Gospodarka odpadami

Odbiór odpadów w gminie Wola Myśłowska realizują różne podmioty wybierane przez władze gminy w drodze przetargu. Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) znajduje się w Jarczewie pod adresem Jarczew 80. Zgodnie z wynikami Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Wola Myśłowska za 2024 r., wpływ z opłat za odbiór i gospodarowanie odpadami komunalnymi wyniósł w 2023 r. 930,3 tys. zł, natomiast wydatki związane z systemem odbioru i gospodarowania odpadami komunalnymi wyniósł 929,3 tys. zł.

W roku 2024 w Woli Myśłowskiej wyprodukowano 463,58 ton odpadów zmieszanych, 26,86 ton papieru i tektury, 76,28 ton szkła, 72,74 ton tworzyw sztucznych, 21,81 ton metali, 7,7 tony zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych, 64,48 ton odpadów wielkogabarytowych, 33,36 ton bioodpadów i 32,18 ton pozostałych odpadów zebranych selektywnie (z wyłączeniem budowlanych).

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Przez teren gminy przebiega linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV Kozienice — Stoczek Łukowski. Gmina zasilana jest w energię elektryczną z sieci linii średniego i niskiego napięcia. Dostawcą energii w Woli Myśłowskiej jest PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

Ciepłownictwo i odnawialne źródła energii

Gmina Wola Myśłowska nie posiada zorganizowanego systemu ciepłego. Zapotrzebowanie na ciepło pokrywają lokalne źródła ciepła tj. kotłownie lub ogrzewanie piecowe oraz odnawialne źródła energii. Ze względu na rozproszenie zabudowy oraz dominację zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej, gmina nie planuje wdrożenia zorganizowanego systemu dostawy ciepła. Gmina rozbudowuje i modernizuje obiekty komunalne korzystając z dofinansowań na instalacje odnawialnych źródeł energii.

6. Podsumowanie obszaru przestrzennego

Gmina Wola Myśłowska jest usytuowana przy granicy województw mazowieckiego i lubelskiego, nie przebiegają przez nią żadne drogi krajowe lub linie kolejowe. Charakteryzuje się typowo wiejskim krajobrazem. Większość gruntów w gminie użytkowana jest rolniczo. Wsie tworzą charakter zwartych osad lokalizowanych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Niewielkie fragmenty gminy porastają lasy.

Obszar gminy w całości pokryty jest ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dzięki czemu zabudowa kształtuje się w sposób zrównoważony, z zachowaniem spójności terenów otwartych i zwartych kompleksów zabudowy. Na terenie gminy obowiązuje 7 planów miejscowych. Gmina w kwietniu 2025 roku przystąpiła do sporządzenia planu ogólnego – dokumentu, który zastąpi obowiązujące dotychczas studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Sieci infrastruktury technicznej w gminie są systematycznie rozbudowywane i modernizowane. Do sieci wodociągowej dostęp ma większość mieszkańców gminy. Część miejscowości ma dostęp także do sieci gazowej i kanalizacyjnej. W Woli Myśłowskiej realizowany jest program dofinansowań do realizacji przydomowych oczyszczalni ścieków.

VII. Podsumowanie i wnioski

W niniejszej diagnozie opisano najważniejsze uwarunkowania wpływające na funkcjonowanie i rozwój gminy Wola Myśłowska. Wnioski z diagnozy oraz innych elementów diagnostycznych pozwolą na opracowanie założeń programowych dla Strategii Rozwoju Gminy Wola Myśłowska na lata 2026-2036. Na podstawie zebranych w diagnozie informacji zdefiniowano opisane poniżej kluczowe potencjały, które za pomocą ustaleń strategii powinny być wzmacniane i obszary problemowe, stanowiące barierę w rozwoju gminy.

Wśród największych potencjałów w rozwoju gminy Wola Myśłowska należy wymienić:

1. Walory środowiskowe. – Dzięki wiejskiemu charakterowi gmina Wola Myśłowska posiada rozległe tereny otwarte, łąki, pola uprawne oraz niewielkie lasy. Teren gminy charakteryzuje czyste środowisko oraz rozległe krajobrazy wiejskie wpływające pozytywnie na jakość życia i zdrowie mieszkańców.
2. Rozwój usług społecznych. – Wola Myśłowska jest małą gminą o niewielkich wpływach do budżetu i charakterze rolniczym. Mimo to systematycznie jej władze realizują kolejne inwestycje w infrastrukturę społeczną i komunikacyjną. Na rok 2025 zaplanowano m. in. realizację pierwszego publicznego żłobka oraz modernizację oczyszczalni ścieków. Wszystkie realizowane przez gminę inwestycje służą podniesieniu jakości życia mieszkańców i zwiększeniu atrakcyjności osiedleńczej gminy oraz wpływają na zahamowanie negatywnych procesów demograficznych.
3. Polityka przestrzenna. – Całkowite pokrycie powierzchni gminy ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pozwala na zachowanie ładu przestrzennego oraz ograniczanie negatywnych procesów takich, jak rozpraszanie zabudowy na tereny otwarte. W gminie obowiązują plany miejscowe, które nie są dostosowane do obecnych przepisów i wymagają aktualizacji, jednak władze gminy systematycznie przygotowują nowe dokumenty. Dzięki spójnej polityce przestrzennej, ruch inwestycyjny w całości odbywa się na podstawie zapisów planów miejscowych, a zabudowa kształtuje się wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, w miejscach o jak najlepszym dostępie do komunikacji, infrastruktury technicznej i usług.

Wśród obszarów problemowych w gminie Wola Myśłowska należy wskazać:

1. Sytuacja demograficzna. – Gmina Wola Myśłowska boryka się z problemami, które zachodzą w wielu częściach kraju i dotyczą większość gmin wiejskich w Polsce tzn. zmniejszoną dzietnością, starzeniem się społeczeństwa oraz spadkiem liczby ludności. Zmiany struktury demograficznej z czasem wpłyną na sytuację społeczno-ekonomiczną gminy i potrzeby mieszkańców w zakresie usług publicznych. Zwiększy się zapotrzebowanie na usługi związane z ochroną zdrowia i pomocą społeczną oraz na infrastrukturę przystosowaną do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością. Istotna w funkcjonowaniu gminy będzie także aktywizacja osób starszych i oferta kulturalna skierowana do seniorów.
2. Brak miejsc pracy. – Wola Myśłowska jest gminą typowo rolniczą, w której brakuje dużych zakładów pracy. Jednocześnie struktura użytkowania gruntów w gminie jest niekorzystna pod względem rozwijania efektywnej produkcji rolnej. Rozdrobnienie gospodarstw wynikające z historycznych podziałów terenów rolnych południowo-

wschodniej Polski powoduje, że większość gospodarstw w gminie produkuje żywność jedynie na własne potrzeby. Mieszkańcy są zatem zmuszeni do poszukiwania zatrudnienia w sąsiednich miejscowościach np. Łukowie i Garwolinie. Brak dużych zakładów pracy ma także wpływ na finanse gminy i wpływy do jej budżetu.

3. Wykluczenie komunikacyjne i zły stan infrastruktury drogowej. – Gmina Wola Myśłowska znajduje się na pograniczu województw lubelskiego i mazowieckiego, co powoduje trudności administracyjne w tworzeniu połączeń komunikacyjnych i autobusowych. Przez gminę nie przebiegają żadne drogi krajowe, a transport publiczny jest realizowany za pomocą komunikacji autobusowej przez PKS Łuków i przewoźników prywatnych. Słaba dostępność komunikacyjna jest problemem w obliczu braku miejsc pracy oraz usług wyższego rzędu na terenie gminy oraz w perspektywie rosnącej liczby osób starszych, które są szczególnie podatne na problem wykluczenia komunikacyjnego.

Kierunki działań i cele strategiczne zawarte w Strategii rozwoju gminy powinny przede wszystkim niwelować negatywne czynniki mające wpływ na funkcjonowanie gminy i wykorzystywać jej potencjały w kierunku dalszego rozwoju. Ten proces najlepiej przeprowadzać w oparciu o trendy oddziałujące ogólnokrajowo lub nawet globalnie na przemiany społeczne i gospodarcze. Trendy rozwojowe wyznaczają zarówno władze centralne w postaci polityk unijnych, programów dofinansowań i regulacji krajowych i regionalnych, jak i sektor prywatny w postaci trendów konsumenckich.

Podstawową działalnością prowadzoną w gminie jest produkcja rolnicza. Gmina posiada korzystne warunki do jej rozwoju m. in. grunty wysokich klas, ale także negatywne uwarunkowania w postaci rozdrobnienia gospodarstw. Rolnictwo jako jedna z kluczowych branż w funkcjonowaniu państwa powinno być wspierane i rozwijane również na poziomie gminnym. Obserwowany obecnie trend we wzroście popularności produktów lokalnych i regionalnych oraz promocja żywności produkowanej w Polsce ma szansę przyczynić się do rozwoju rolnictwa również w Woli Myśłowskiej. Obecny model produkcji żywności opiera się jednak na wykwalifikowanych wielkopowierzchniowych gospodarstwach rolnych, dlatego rozwój rolnictwa w gminie może przyczynić się do zwiększenia średniej powierzchni gospodarstwa oraz zmniejszenia liczby indywidualnych gospodarstw.

Dynamicznie rozwijającą się branżą w Polsce jest produkcja energii z odnawialnych źródeł. Liczne dofinansowania i ulgi na tego typu inwestycje oraz dążenie do osiągnięcia niezależności energetycznej i zmniejszenia negatywnego wpływu na środowisko sektora energetycznego powoduje wzrost liczby inwestycji z zakresu niekonwencjonalnych źródeł energii. Gmina Wola Myśłowska posiada rozległe tereny otwarte mające potencjał lokalizacji takich inwestycji. Co istotne, wybór rodzaju elektrowni produkującej energię z odnawialnych źródeł oraz jej lokalizacja powinny uwzględniać interesy i jakość życia mieszkańców gminy oraz zachowanie walorów krajobrazowych.

Niezwykle istotnym trendem w rozwoju całego kraju są zmiany demograficzne zachodzące m. in. w gminie Wola Myśłowska. Spadek dzietności oraz starzenie się społeczeństwa to procesy zachodzące w większości gmin w Polsce. Aby im zapobiegać, ale także przygotować się na ich skutki gmina od lat prowadzi inwestycje w infrastrukturę i usługi społeczne m. in. oświatę i kulturę. Inwestycje w infrastrukturę społeczną mają na celu przede wszystkim zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej gminy dla młodych osób i rodzin z dziećmi oraz aktywizację osób starszych.

Opisane powyżej zmiany społeczno-gospodarcze wpisują się w zagadnienia, których dotyczy koncepcja *smart villages* (ang. Inteligentne wioski). Jest to idea promowana przez Europejską Sieć

Rozwoju Obszarów Wiejskich (*The European Network for Rural Development*, skrót: ENRD) polegająca na konstruowaniu na podstawie lokalnych zasobów i dostępnej wiedzy działań zmierzających do poprawy warunków życia na wsi zarówno w sferze społecznej jak i gospodarczej. Koncepcja skupia się na poprawie dostępu do infrastruktury oraz usług oraz wykorzystaniu nowych technologii do poprawy jakości życia mieszkańców wsi. Skupia się na zagadnieniach demograficznych, gospodarczych, społecznych oraz energetycznych. Projekty realizowane są we współpracy z mieszkańcami w odpowiedzi na ich konkretne problemy. W Polsce realizacją projektów w ramach koncepcji *smart villages* zajmuje się Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich (KSOW) przy wsparciu z funduszy europejskich. W powiecie łukowskim idee *smart villages* promuje Lokalna Grupa Działania „Razem Ku Lepszej Przyszłości”.

VIII. Źródła

1. apgw.gov.pl
2. crfop.gdos.gov.pl
3. szlakziemilukowskiej.pl
4. Państwowy Rejestr Granic
5. Baza Danych Obiektów Topograficznych 10k
6. Dane GUS – bank danych lokalnych
7. Dane GUS – powszechne spisy rolne
8. dane.gov.pl
9. www.geoportal.gov.pl
10. Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021
11. Nid.pl
12. Raport o stanie gminy 2024
13. Raport o stanie gminy 2023
14. Raport o stanie gminy 2022
15. Raport o stanie gminy 2021
16. Raport o stanie gminy 2020
17. Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Lublinie Departamentu Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, 2025
18. Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.) 2021. Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań.
19. Rosa A., Komorowski Ł., Kalinowski S. Smart Villages Poradnik; Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN; Warszawa
20. Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim – raport wojewódzki za rok 2024. Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Lublinie Departamentu Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, 2025
21. Kalinowski S., Komorowski Ł., Rosa A. (2021). Koncepcja smart villages. Przykłady z Polski; Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN; Warszawa
22. wolamyslowska.com.pl
23. wolamyslowska.e-mapa.net
24. wolamyslowska.bip.lubelskie.pl
25. uchwały Rady Gminy Wola Myśłowska dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej

IX. Spis rysunków, tabel i załączników

1. Spis rysunków

Rysunek 1 Podział administracyjny	8
Rysunek 2 Rozmieszczenie obiektów infrastruktury społecznej w gminie Wola Myśłowska	20
Rysunek 3 Ukształtowanie powierzchni terenu gminy Wola Myśłowska	30
Rysunek 4 Obszary zagrożenia powodziowego w gminie Wola Myśłowska	35
Rysunek 5 Formy ochrony przyrody w gminie Wola Myśłowska	37
Rysunek 6 Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Wola Myśłowska	41
Rysunek 7 Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w gminie Wola Myśłowska ...	44
Rysunek 8 Zabytki wpisane do rejestru zabytków, gminnej ewidencji zabytków oraz zabytki archeologiczne na terenie gminy Wola Myśłowska	50
Rysunek 9 Infrastruktura komunikacyjna w gminie Wola Myśłowska	52

2. Spis tabel

Tabela 1 Zmiany współczynnika feminizacji na przestrzeni lat 2014-2024	10
Tabela 2 Zmiany liczby ludności pod względem ekonomicznych grup wiekowych	11
Tabela 3 Zmiana przyrostu naturalnego na przestrzeni lat 2013-2023	11
Tabela 4 Zmiana salda migracji na przestrzeni lat 2013-2023	12
Tabela 5 Wskaźniki demograficzne z 2024 roku na tle powiatu, województwa i kraju	14
Tabela 6 Liczba dzieci w Szkołach Podstawowych na terenie gminy Wola Myśłowska	14
Tabela 7 Wydatki i wpływy na oświatę w gminie Wola Myśłowska w 2024 r.	15
Tabela 8 Opis sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)	22
Tabela 9 Wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w gminie Wola Myśłowska porównaniu do danych z poziomu powiatu, województwa i kraju	23
Tabela 10 Liczba bezrobotnych w podziale na płeć	24
Tabela 11 Liczba gospodarstw rolnych na terenie gminy Wola Myśłowska w podziale na powierzchnie w 2024 roku	25
Tabela 12 Pogłowie zwierząt gospodarskich w gminie Wola Myśłowska	26
Tabela 13 Struktura produkcji rolnej w gminie Wola Myśłowska	26
Tabela 14 Dochody i wydatki gminy na przestrzeni lat 2019-2024	27
Tabela 15 Złoża surowców mineralnych w gminie Wola Myśłowska	31
Tabela 16 Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych występujących na terenie gminy Wola Myśłowska	32
Tabela 17 Charakterystyka JCWPd nr 66 oraz JCWPd nr 75	33
Tabela 18 Rejestr pomników przyrody na terenie gminy Wola Myśłowska	36

Tabela 19 Wynikowe klasy strefy lubelskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych pod kątem ochrony zdrowia i roślin.....	38
Tabela 20 Średni Dobowy Ruch Roczny dla DW807	39
Tabela 21 Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz zmiany planu gminy Wola Myśłowska.....	43
Tabela 22 Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków	45
Tabela 23 Wykaz obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków z wyłączeniem wpisanych do rejestru zabytków.....	45
Tabela 24 Wykaz zabytków archeologicznych na terenie gminy Wola Myśłowska.....	46

3. Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności gminy Wola Myśłowska w latach 2014-2024.....	9
Wykres 2 Liczba ludności w podziale na płeć w latach 2014-2024.....	10
Wykres 3 Zmiany liczby ludności pod względem ekonomicznych grup wiekowych w latach 2014-2024.....	10
Wykres 4 Zmiana przyrostu naturalnego na przestrzeni lat 2014-2024.....	11
Wykres 5 Zmiana salda migracji na przestrzeni lat 2013-2023.....	12
Wykres 6 Liczba podmiotów gospodarki narodowej.....	21
Wykres 7 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	21
Wykres 8 Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w gminie Wola Myśłowska w 2024 r. w podziale według sekcji PKD	22
Wykres 9 Liczba bezrobotnych w gminie Wola Myśłowska w latach 2014-2024.....	24